

MEĐUPROVINCIJSKO
HODOČAŠĆE
NOVAKA U ASIZ 2013.

“STOPAMA SV. FRANJE ASIŠKOŠ”

FRANCISKO
NOVAKA U ASIZ 2013.

Program hodočašća (8-15. travnja 2013.)

Organizator: Novicijat Bosne Srebrene

PONEDJELJAK, 8. travnja /Trsat/

Dolazak na ručak na Visovac u 12.30 sati (krenuti iz Livna u 9.30 sati). Polazak s Visovca u 13.30 sati. Dolazak na Trsat u 18.00 sati: za novake Humca, Livna i Visovca; večera (19.00 sati) i prenoćište na Trsatu.

UTORAK, 9. travnja /Asiz/

Trsat

05.30: polazak za Asiz (doručak je pola sata prije); za vrijeme putovanja molitva Časoslova; ručak-sendvič; Domeštra sa Svete Gore pokupiti na odmaralištu iza Trsta „Duino nord“ (oko 7.30 sati).

07.40: jutarnja i služba čitanja

09.00: doručak, s pola sata odmora na odmaralištu CALSTORTA NORD (prije Venezije).

12.00: Gospin pozdrav, krunica i srednji čas

13.30: ručak, s pola sata odmora na odmaralištu TEVERE OVEST (poslije Cesene).

15.00: dolazak u Asiz

Prvo se prijaviti s autobusom na CHECKPOINT (izvaditi kartu za autobus).

Smjestiti se kod sestara (samice za meštre i vozača, a za novake višekrevetne sobe).

16.00: razgledavanje svetišta **sv. Damjana**

17.00: sveta misa u crkvi sv. Damjana

19.00: večernja u Porcijunkuli (na talijanskom)

20.00: večera u kući kod sestara gdje smo smješteni

21.00: povečerje

22.00: zatvara se kapija

SRIJEDA, 10. travnja /Rivotorto i Rietska dolina/

Humac

07.00: jutarnja i služba čitanja (poslije doručak u 07.30 sati)

08.00: polazak za Greccio; usputno razgledavanje svetišta **Rivotorto** (8.00-8.30 sati)

10.15: razgledavanje svetišta **Greccio**

11.00: sv. misa u Greccio

12.15: odlazak u **Fonte Colombo** (po dolasku zajednički ručak u 12.30 sati – «lunch packet»). Gospin pozdrav i srednji čas u autobusu. Iz Fonte Colomba krenuti u 14.00 sati!

14.30: razgledavanje svetišta **La Foresta** (razgovor s članom zajednice „Mondo X“). U 15.30 sati krenuti iz La Foreste.

16.00: razgledavanje svetišta **Poggio Bustone** (povratak u Asiz u 16.40 sati!). Krunica u autobusu!

19.00: večernja u **Porcijunkuli** (na talijanskom)

20.00: večera u kući

21.00: povečerje

ČETVRTAK, 11. travnja /Porziuncola, Carceri/

Visovac

07.15: doručak

08.00: jutarnja i služba čitanja u bazilici („Cappella s. Chiara“)

09.30: sveta misa u bazilici („Porziuncola“)

(poslije sv. mise osobna molitva i razgledavanje svetišta do 12.30 sati!)

12.45: srednji čas (u kući boravka)

13.00: ručak

15.30: posjet samotištu **Carceri**, kombijima krenuti u 15.15 sati! (osobni molitveni trenutak do 17.30 sati, zatim pješice do sv. Damjana na večernju molitvu u 19.00 sati; u 20.00 sati autobus nas uzima na parking u „Porta Nuova“ iznad sv. Damjana.)

20.30: večera

21.15: povečerje

PETAK, 12. travnja /Sacro Convento/

Livno

- 07.00: jutarnja i služba čitanja (poslije doručak u 07.30 sati), polazak od sestara u 08.20 sati. Autobus nas ostavlja na parkingu „San Pietro“ koji je ispod samostana „Sacro convento“.
- 09.00: sveta misa u bazilici („La tomba di San Francesco“)
- 10.00: organizirano razgledavanje **svetišta sv. Franje** (poslije toga do 13.30 sati osobno razgledavanje: „**Chiesa Nuova**“ - Franjina rodna kuća, „**Santa Chiara**“ – bazilike sv. Klare, „**San Rufino**“ – crkva/katedrala sv. Rufina, prvog asiškog mučenika, **Santa Maria Maggiore**, prvo biskupsko sjedište, biskupski dvor...). Autobus nas uzima na parkingu „Porta Nuova“ iznad sv. Damjana.
- 14.00: ručak (srednji čas u kapelici u 13.50 sati)
- 14.30: slobodno vrijeme za kupovinu i šetnju
- 19.00: večernja u Porcijunkuli (na talijanskom)
- 20.00: večera
- 21.15: povečerje

SUBOTA, 13. travnja /La Verna/

Trsat

- 07.30: jutarnja i služba čitanja (poslije doručak u 08.00 sati).
- 08.45: polazak za **La Vernu**, krunicu izmoliti u autobusu.
- 10.30: smještaj i razgledanje u svetištu La Verna
- 12.30: ručak (u samostanu na La Verni)
- 15.00: srednji čas i procesija iz crkve do kapelice stigmata
- 17.00: sv. misa (u jednoj od kapela, možda u „Cappella delle Stimate“)
- 19.00: večernja u bazilici (na talijanskom)
- 19.30: večera u samostanu na La Verni (poslije večere druženje); povečerje osobno izmoliti.

NEDJELJA, 14. travnja /Padova/

Humac

- 07.30: jutarnja i služba čitanja u jednoj kapeli (poslije doručak u 08.00 sati u restoranu na La Verni).
- 08.45: polazak za Padovu (ručak u putu: «lunch packet») u putu pogledati film o sv. Franji
- 10.15: odmor od 15 minuta na odmorištu „Bevano est“ (poslije Cesene).
- 11.00: Gospin pozdrav, krunica i srednji čas.
- 11.40: odmor od 20 minuta za ručak na odmorištu „Po est“ (prije Padove).
- 13.00: dolazak u **Padovu** i razgledavanje **bazilike sv. Ante** (do 14.30 sati)
- 15.00: sv. misa u **svetištu sv. Leopolda Mandića** u Padovi
- 16.00: polazak za Trsat
- 17.30: večernja molitva
- 18.00: Domeštra sa Svete Gore ostavljamo na odmaralištu prije Trsta „Duino sud“
- 20.00: dolazak na Trsat (večera u 20.30 sati, a noćni mir u 22.00 sata);
prenočište na Trsatu za novake Visovca, Livna i Humca
(sutradan – u ponedjeljak – nakon doručka novaci se vraćaju u svoje novicijate!)

Klanjamo ti se, presveti Gospodine Isuse Kriste, ovdje i u svim crkvama tvojim koje su na cijelome svijetu, i blagoslivljamo te, jer si svetim križem svojim svijet otkupio.
O sveta gozbo, na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se napunja milosti i daje nam se залог buduće slave.

NAPOMENE

ANIMIRANJE LITURGIJE – svakoga dana magistri sa svojim novacima predvode sv. misu, kronicu i časoslov (jutarnja, srednji čas, večernja i služba čitanja) po slijedećem rasporedu: utorak – Trsat, srijeda – Humac, četvrtak – Visovac, petak – Livno, subota – Trsat, nedjelja – Humac. Domeštar sa Svete Gore može uzeti sv. misu i propovijed jednoga dana, s tim da se dogovori s predvoditeljima toga dana. Molitvene točke koje nisu naglašene u programu određuje predvoditelj toga dana kad će se i gdje moliti!

MISAL I MISNA ČITANJA – ponijet će organizator hodočašća. No, predvodnik misnog slavlja može propovijedati na temu dnevnog Evanđelja ili prema nadahnuću mjesta i vremena. Njegovi novaci čitaju misna čitanja, ministriraju, predvode pjevanje i sl.

NOVACI sa svojim mešтром neka pripreme – za svoj dan animiranja liturgije – i nešto o mjestima koja posjećujemo toga dana. Taj uradak mogu izreći bilo u autobusu dok putujemo do mjesta, bilo u samom mjestu!

CELEBRET, ALBU i ŠTOLU odgovarajuće boje svećenici neka ponesu sa sobom.

HABITE nosimo na sebi od početka putovanja (s Trsata) do povratka na Trsat.

VRIJEME U ASIZU možemo očekivati hladnije i kišovito, dobro bi bilo ponijeti i topliju odjeću s kišobranima ili kabanicama.

BR. PUTNIKA

BR.	NOVICIJAT	NOVACI	MEŠTRI	UKUPNO
1.	SVETA GORA	-	1	1
2.	TRSAT	10	2	12
3.	VISOVAC	9	2	11
4.	HUMAC	5	2	7
5.	LIVNO - GORICA	9	1	10
6.	Vozač autobusa	-	-	1
UKUPNO		33	8	42

LIVNO - GORICA

1. Fra Darko Trbara
2. Fra Nikola Neimarević
3. Fra Vinčenc Kajtazi
4. Fra Josip Kapetanović
5. Fra Robert Rašo
6. Fra Franjo Baraban
7. Fra Nikola Pejčin
8. Fra Tomislav Miloloža
9. Fra Denis Jurić
10. *Fra Marko Ešegović*

TRSAT

1. Fra Ivan Crnković
2. Fra Filip Čeliković
3. Fra Josip Ivkić
4. Fra Anto Mandić
5. Fra Danijel Pregelj
6. Fra Franjo Šega
7. Fra Jurica Šegović
8. Fra Marko Vela
9. Fra Ivan Vladić
10. Fra Mario Zrakić
11. *Fra Zoran Bibić*
12. *Fra Krunoslav Kolarić*

HUMAC

1. Fra Hrvoje Ćurčić
2. Fra Nikola Jurišić
3. Fra Antonio Musa
4. Fra Jozo Mandić
5. Fra Emanuel Letica
6. *Fra Slavko Soldo*
7. *Fra Drago Vujević*

VISOVAC

1. Fra Dani Čulo
2. Fra Marko Đerek
3. Fra Darijo Sinković
4. Fra Darijo Stanković
5. Fra Toni Šimunović Erpušina
6. Fra Željko Štrbac
7. Fra Dražan Tadić
8. Fra Antonio Tokić
9. Fra Stipan Vugdelija
10. *Fra Jure Jurić Šimunović*
11. *Fra Stojan Damjanović*

SVETA GORA

1. *Fra Bogdan Knavs*

Helene de Chappotin

Sestre Franjevke Marijine misionarke u Asizu (Francescane Missionarie di Maria) djeluju preko sto godina. Njihovom utemeljiteljicom smatra se Helene de Chappotin. Rođena je 21. svibnja 1839. godine u Francuskoj. Cijeli je svoj mladenački život gajila veliku

ljubav i žeđ prema Bogu. 1856. godine doživljava duhovno iskustvo u kojemu jasno uviđa svoj život - slijediti Kristovu ljubav kroz posvećeni život.

Prvo stupa u red klarisa, 1860. godine, ali zbog bolesti napušta njihovu zajednicu. Četiri godine kasnije dolazi u samostan sestara Marije Reparatrice u Parizu i uzima novo ime, Marija od Pasije, te odlazi u Indiju gdje će provesti 11 godina. Neposredno iza toga vraća se, te joj papa Pio IX. 6. siječnja 1877. daje dozvolu za osnivanje Franjevki Marijinih misionarki. Umrla je 15. studenog 1904., a 23. travnja 2003. godine započeo je proces beatifikacije sestre Helene.

Suradnik biskupa u kineskom gradu Shanxi, msgr. Francisco Fagolla, tijekom posjeta Rimu susreće Mariju od Pasije, koja je prihvatila njegov zahtjev i odlučila poslati u Kinu sedam svojih sestara

Kuća Franjevki Marijinih misionarki

i

tel. +39/075/804-1106 ; fax: 804-4715

web: fmm-italia.pcn.net

e-mail: fmmrose@libero.it

kako bi pomogle braći i sestrama u Shanxu. Tu su 1900. godine dale svoje živote za vjeru. Marija od Pasije, čuvši tu vijest, nazvala ih je „Mojih sedam žalosti i radosti“. Kanonizirane su 1. listopada 2000.

„Tko ne ljubi svojega brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti. I ovu zapovijed imamo od njega: „Tko ljubi Boga, da ljubi i brata svoga.“

(1 Iv 4, 20-21)

Mnogo je sestara poklonilo svoj život misijama, jedna je od najznačajnijih svakako Maria Assunta Pallota, koja je oboljevši od tifusa umrla u Kini. Proglašena je blaženom.

Na dan smrti Utemeljiteljice (1904.) zajednica je imala u svijetu:

- 2.069 sestara u 86 zajednica i 24 države 100 godina poslije, na dan beatifikacije Utemeljiteljice (2004.) zajednica je imala u svijetu:
- 7.712 sestara u 865 zajednica i 76 država.

Prema podacima iz 2005. godine danas u svijetu ima oko 7 tisuća sestara u 830 zajednica. Radom usmjerenim na najsiriromašnije slojeve društva i marginalizirane danas djeluju u skoro svim europskim zemljama. Najviše su ipak zastupljene u Aziji. Sjedište im je u Rimu. U Italiji danas ima 214 sestara u 19 zajednica. Od 1997. godine sestre imaju svoju kuću i u Bosni i Hercegovini, u Odžaku u Bosanskoj Posavini.

SPISI (...) Jednog je dana šetao pokraj crkve svetoga Damjana koja bijaše malne razrušena i od svijuu napuštena. Kad je, vođen Duhom, unišao da se pomoli, ponizno i pobožno se ničice baci pred raspe- lom. Bio je ganut neobičnim viđenjem, opazio je da je postao drugačiji nego što je bio kad je ušao. Njemu je ovako ganutome, što je nečuveno odvi- jeka, lik Krista Propetoga progovorio naslikanim usnama. Pozvao ga je imenom: "Franjo" - reče - „idi, popravi moju kuću koja se, kako vidiš, sve više ruši!" Franjo je uzdrhtao i nemalo se iznenadio, činilo mu se kao da je lišen govora. Bio je spreman poslušati, posvema se ohrabrio da izvrši nalog. A budući da je u sebi osjetio neizrecivu promjenu, koju sam nije mogao objasniti, mislio je da je dobro o tome šutjeti. Od tada je svetu dušu prožimalo suosjećanje s Propetim i, kako se može pobožno naslućivati, u njegovo su srce, iako još ne u tijelo, dublje utisnuti znaci časne muke. (2Čel 10)

EVANDELJE Kaže mu mladić: „Sve sam to čuvao. Što mi još nedostaje?" Reče mu Isus: „Hoćeš li biti savršen, idi i prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš

i tel: +39/075/812-273; fax: 819-7349
e-mail: guardianosandamiano@libero.it

imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom.“ Na tu riječ ode mladić žalostan jer imашe velik imetak. (Mt 19, 20-22)

*Svevišnji, slavni Bože,
prosvijetli tamu moga srca
i podaj mi ispravnu vjeru,
sigurno ufanje i savršenu ljubav;
smisao i spoznaju, Gospodine,
da izvršim tvoju svetu i
istinsku volju.*

(Sveti Franjo)

RAZMIŠLJANJE Što možemo Stvoritelju dati, a da On toga već ne posjeduje? Što On posjeduje, a da nam od toga nije dao? Imamo li onda tu mjesta za neku žalost, zbog navezanosti na neživu sigurnost?

Sv. Damjan - svetište

Mjesto smrti sv. Klare

POVIJEST

Samostan svetog Damjana (San Damiano), smješten je nedaleko od Asiza. Okružen maslinicima i čempresima, nalazi se na jednostavnom i mirnom mjestu, za razliku od velike gužve oko samostana svetog Franje u gradu. Sveti Damjan nema neku umjetničku važnost, ali baš je to dio njegovog šarma i onoga što sadrži u sebi, tako tiho i mirno.

U jednobrodnoj crkvi sa šiljastim bačvastim svodom, nalazi se kopija križa koji je progovorio Franji.

Poznavati Boga moguće je samo u sebi. Dok ga ne nađeš u sebi, nećeš ga naći nigdje. Nema Boga za onog tko ne zna da ga nosi u sebi.

(Lav Nikolajevič Tolstoj)

Franjo je u ovoj crkvi napisao nekoliko kitica Pjesme stvorova te pjesmu utješnicu svetog Franje klari-sama. U samostanu svetoga Damjana boravila je i Klara sa svojim sestrama. Tu su živjele sretno, kao sestre.

KRIŽ SVETOG DAMJANA

Original se nalazi u bazilici svete Klare. Ikona je naslikao nepoznati sirski monah u 12. stoljeću. Njezino pravo ime je Ikona proslavljenog Krista. Prvo što zamjećujemo je Krist bez trnove krune, ali sa zlatnom aureolom. Dakle, na križu nema muke i trpljenja, nego samo slava. Ikona govori o dubokom otajstvu Krista - Riječi i opisuje borbu između svjetla i tame (usp. Ivan 1, 5). Isusovo tijelo je otkriva u svjetlosti jer je na crvenoj pozadini, koja ima svoju simboličnu suprotnost u svjetlu. Crvena boja je i boja ljubavi. Imena osoba ispod Isusovih ruku, slijeva na desno: Marija, Ivan, Marija Magdalena, Marija - Jakovljeva mati i stotnik. Zlatna pozadina predstavlja svjetlo jer su postali „djeca svjetla“ (Iv 12, 36). Ono što im je svima zajedničko, a to su velike oči, mala usta i jajolika lica. Krist ima također takve poteze. Gornji dio ikone predstavlja Isusa okruženog anđelima, koji odlazi svome nebeskom Ocu koji nas blagoslivlja svojim Očinskim blagoslovom.

SPISI

Dotada su sretni otac i sinovi boravili u jednom mjestu nedaleko od Asiza koje se zove Rivotorto. Ondje se nalazila neka napuštena koliba. To mjesto bijaše tako tijesno da su ondje jedva mogli sjediti ili počivati. Dok su ondje boravili, vrlo često nisu imali ni kruha pa su jeli samo repu koju su u nestašici hrane isprosili. Čovjek je Božji na grede spomenute kolibe napisao imena pojedine braće da je svaki od njih, koji je želio počivati ili moliti mogao znati gdje mu je mjesto da u skučenosti tijesna prostora ne bi došlo do žamora koji bi narušio unutrašnju šutnju duha. Dok su braća boravila na tome mjestu, dogodilo se da je jednoga dana neki seljak onamo došao sa svojim magarcem da s njim u kolibi prenoći, a da ga braća ne bi otjerala, bodrio je svoga magarca riječima: "Uđi samo, uđi, jer ćemo biti korisni ovome mjestu." Kad je sveti otac to čuo, odmah je shvatio i seljakove riječi i nakanu; zbog toga je negodovao, a naročito zato što je sa svojim magarcem načinio veliku zbrku te je tako uznemirio svu braću koja su tada provodila vrijeme u šutnji i molitvi. Na to je čovjek Božji rekao braći: „Znam, braćo, da naš Bog nije pozvao da magarcu pripravljamo prenoćište, a ni zato da nas pohađaju ljudi, nego da ljudima tu i tamo propovijedamo o putu spasenja i da im pružamo spason-

i

tel: 0039-075-806-54-32

web: santuariorivotortoassisi.it

e-mail: rivotorto@sanfrancescoassisi.org

osne savjete. Mi se u prvom redu moramo baviti molitvom i zahvaljivanjem." Napustiše spomenutu kolibu da se njome služe siromašni gubavci, a sami se preseliše i smjestiše kod Svete Marije u Porcijunkuli. Pokraj crkvice su neko vrijeme boravili u kućici prije nego što su dobili crkvicu. (LegTd 55)

EVANĐELJE

Dođite, blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta! Jer ogladnjih i dadoste mi jesti; ožednjih i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaognuste me; oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni. (Mt 25, 34-36)

Život nam vraća samo ono što mi drugima dajemo".

(Ivo Andrić)

RAZMIŠLJANJE

Vrhunac milosti jest to što je na sebe uzela naše spasenje. Budimo dakle i mi ruka milosti!

POVIJEST

Rivotorto je dio općine Asiz. Nalazi se na 211 metara nadmorske visine i ima 1.284 stanovnika, prema popisu iz 2001. godine. Naziv potječe od riječi rivotorto - vijugavi potočić koji teče u blizini mjesta, a u njemu su prva braća prala noge. Tu je Franjo sa svojom braćom započeo novi život.

Svetište se posebice proširilo u 17. i u 19. stoljeću kada je, nakon potresa, 1854. rekonstruirana crkva u neogotičkom stilu.

Valle Reatina

La Valle Santa

Jedno od najznačajnijih mjesta u Franjinom životu pripada Rietskoj dolini (Valle Reatina), koja je Franju ugostila mnogo puta.

Naime, Rietska dolina proteže se u smjeru od sjeverozapada ka jugoistoku, paralelno s Apeninskim gorjem. Udaljena je od Rima stotinjak kilometara. U dolini se nalazi jezero nastalo na rijeci Velino.

Ovdje je Franjo nalazio utočište od ispraznosti, i unutarnji mir. Često je ovdje boravio i zbog topline koju su mu ljudi iskazivali. Sva ova dolina odiše mnogim kako prirodnim ljepotama, tako i duhovnim ozračjem koje uistinu uprisutnjuje Božji dah u svaki kutak ovog predivnog mjesta. Upravo u ovoj dolini dogodila su se tri važna događaja u Franjinom životu: prve žive jaslice, pisanje konačnog Pravila Manje braće i početak Hvalospjeva brata Sunca.

Rietska dolina - karta

Grad Rieti smješten je u pokrajini Lazio, na 400 metara nadmorske visine. Sama jezgra grada nalazi se na brežuljku. U Franjino vrijeme brojio je oko 5 tisuća stanovnika. Danas Rieti broji oko 47 tisuća stanovnika. Ugladu Rietija kroz povijest pridonijeli su franjevci i rimsko svećenstvo. Naime, u Rietiju je određeni period u povijesti bilo sjedište rimske kurije, dakle središte prisutnosti mnogobrojnog svećenstva, biskupa i kardinala.

Pravo istraživačko putovanje ne sastoji se od traženja novih krajolika, nego u gledanju drugim očima.

(Marcel Proust)

Jedan od suvremenika u periodu sjedišta rimske kurije u Rietiju navodi : „Stvarna ili moguća prisutnost pape u Rietiju ohrabivala je izgradnju samog mjesta te činila grad prometnijim i ekskluzivnijim mjestom boravka“. U okolici samog Rietija nalaze se mnogobrojna samotišta ili eremi. To su zapravo samotišta, mjesta samoće u koja je često i Franjo zalazio, u kojima uviđa da je njegov put ipak drugačiji, otvoren svijetu.

Rieti je povezan s Rimom drevnom cestom 'Via Salaria' koja potječe još iz 3. stoljeća, a povezivala je Rim s Jadranom kroz Apenine. Rieti ima i željezničku stanicu.

Kroz povijest, osvajali su ga Normani i Saraceni, ali uvijek uz pomoć Rima, uspijevaše sačuvati svoju opstojnost, tradiciju, običaje.

Rieti je prepun srednjovjekovnih zgrada, uključujući i terme. Iskapanjima u 19. i 20. stoljeću pronađeni su oskudni ostaci: temelji velikog hrama, ostaci foruma, grobnice i brojni keramički predmeti. Najznačajniji su ostaci kamenog mosta rijeke Velino i Vijadukt.

Utvrđeno je da je u Rietiju „pupak“, središte Italije

Jamajčanski sprinter Asafa Powell na svjetskom prvenstvu u Rietiju 2007. godine otrčao je svjetski rekord na 100 m 9,74 sekundi, dok ga nije srušio Usain Bolt 2008. godine

Jedan od najboljih svjetskih košarkaša Kobe Bryant pohađao tečaj talijanskog jezika u Rietiju

SPISI

I približio se dan veselja, došao je dan klicanja. Iz mnogih mjesta pozvana su braća. Muškarci i žene onog kraja prirediše prema svojim mogućnostima svijetle i zublje da bi rasvijetlili noć koja je blistavom zvijezdom rasvijetlila sve dane i godine. Napokon je došao svetac Božji. Kad je vidio da je sve pripravljeno, obradova se. Pripravljene su jaslje, done-sena je slama, dovedeni su vol i magarac. Čast se ondje iskazivala jednostavnosti, uzvisivalo se siromaštvo, preporučivala se poniznost, a Greccio kao da postade novi Betlehem. Noć, rasvijetljena poput dana, bijaše ugodna i ljudima i životinjama. Pristiže narod i novom se radošću raduje novom otajstvu. Šuma odjekuje glasovima, a na zanosno klicanje odgovaraju stijene. Braća pjevaju, dužnu hvalu Gospodinu daju, i svu noć odjekuje zanosno klicanje. Svetac Božji stoji pred jaslama, od silnog ganuća uzdiše, shrvan krotkošću, a ispunjen čudesnom radošću. Jasle su oltar gdje se služi svečana misa; u neočekivanoj utjehi uživa svećenik. (1Čel 85)

Ovako Toma Čelanski piše o događaju u mje-stašcu Grecciu, koje je nanovo oživjelo duh Betlehe-ma. Franjo sav radostan, u ekstazi, plače nad Betle-

Greccio - svetište

i

tel: +39/0746/750-127; fax: 751-776

web: santuarivallesanta.it

e-mail: ofm.greccio@tiscali.it

henskim dječaćićem, slaveći njegovo siromašno tjelešce, u rukama ponizne djevice. Njegov stav poziva na radost čovječanstva, zbog ljubavi Božje utjelovljene u malenom dječaku, dječaku koji donosi radost za sva stvorenja.

EVANDELJE

U one dane izide naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta. Bijaše to prvi popis izvršen za Kvirinijeva upravljanja Sirijom. Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. Tako i Josip, budući da je bio iz doma i loze Davidove, uzide iz Galileje, iz grada Nazareta u Judeju - u grad Davidov, koji se zove Betlehem - da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna. I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga prvorođenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu. (Lk 2, 1-7)

Ljubav Božja prevelika

Primi pravu put čovjeka

S neba siđe dolje radi čovjeka

Rodi se u štali radi grešnika.

(Ivan Pavao II.)

RAZMIŠLJANJE

Biti svratište, čovjek raširen za druge i drugačije, i ne bojati se drugosti. To je učinio i Stvoritelj.

POVIJEST

Danas, na tom mjestu, gdje je nekada oživotvoren betlehemska događaj, nalazi se kapelica u kojoj leže posmrtni ostaci Franjina prijatelja, Ivana Velite, koji se brinuo za organizaciju oživljavanja jaslje. Nedaleko odatle nalazi se prvotni samostan u kojem su Franjo i njegova braća

Stalni postav jaslca u crkvi svetišta

boravili. U sklopu samostana nalaze se spavaonica i crkvice svetog Bonaventure kao i mnoštvo sobica u kojima su braća boravila. Naime, taj samostan, napose jednostavan i skroman, izgrađen je 1228. godine. U samostanu nalazi se i oratorij svetoga Franje u kojemu je njegov portret koji predstavlja Franju koji si briše suze, Franju koji radosno trpi.

Nedaleko od samostana je špilja blaženoga Ivana Parmskog, odakle se pruža predivan pogled na Greccio. Podsjetimo da je Ivan Parmski bio generalni ministar, ali zbog optužbe da je podržavao joakimiste, odstupa s vlasti i u miru i pokori provodi svoj život u ovoj špilji.

Iza špilje nalazi se još jedna ćelija svetoga Franje, ćelija molitve i razmatranja, na kojoj je 1712. izgrađena kapela.

Nova crkva je sagrađena 1959. godine i posvećena je Mariji Bezgrešnoj. U njoj se nalaze jaslce izdubljene u drvu, a predstavljaju prizore iz Svetog pisma. Nedavno je UNESCO uključio cijelo ovo naselje sa samostanom među 754 mjesta koja su dio svjetske baštine.

2. siječnja 1983. godine, papa Ivan Pavao II. hodočastio je u samotnište Greccio, 'koje upravlja

čovjeku poruku spasenja i mira i poziva ga da učini iskustvo beskrajne ljubavi', kako je u toj prigodi rekao Papa. Pozvao je da svi budemo kao Franjo, Glasnici velikoga Kralja.

Greccio je danas gradić s oko 1.500 stanovnika. Čini se da su ga osnovali grčki kolonisti koji su došli iz svoje zemlje i nastanili se u ovom mjestu. Odatle ime Greccio, po Grčkoj, odnosno Greece. Gradić je sagrađen na stijenama odakle se pruža predivan pogled na kotlinu, obrastao zelenilom, prekrasnim šumama.

Mjesto prvih Franjinih jaslca i molitve pape Ivana Pavla II.

SPISI

Kad se Red već proširio i kad je već raspolagao naputkom za život (forma vitae) što ga je odobrio gospodin Inocent, Bog ga je potaknuo svojom objavom da ga zauvijek dadne potvrditi njegovu nasljedniku Honoriju. Pričinilo mu se kao da je sa zemlje pokupio sićušne mrvice i da ih je morao razdijeliti brojnoj gladnoj braći koja su stajala oko njega. Kad se pobojavao djeliti tako sićušne mrvice da mu ne bi možda ispale iz ruku, glas s neba mu je rekao „Franjo od svijui mrvica načini hostiju i podaj onima koji hoće jesti.“ Kad je to učinio, koji god toga nisu pobožno primili ili su primljeni dar omalovažili, daskora su bili zaraženi gubom i tako prokazani. (...) No sljedećeg je dana, kad je ostao budan u molitvi čuo ovaj glas koji je dolazio s neba: „Franjo, one mrvice od prošle noći evandeoske su riječi, hostija je Pravilo, a guba zloća.“ Kad je dakle htio srediti pravilo sastavljeno od evandeoskih riječi koje se imalo povrditi, i kad mu je htio dati sažetiji i kraći oblik, vođen Duhom Svetim s dvoji-com se drugova uspeo na neku goru. Tu se zadovoljavao samo kruhom i vodom. Dok je postio, dao je napisati Pravilo, kako ga je u molitvi nadahnjivao Duh Sveti (...). (1Bon IV, 11)

EVANDELJE

Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge. (Iv, 13 34-35)

POVIJEST

Franjo je ovo mjesto „krstio“ u „Fons Columbarum“ (Studenac golubova), po zdencu koji se nalazio duboko u šumi. Ovo mjesto bijaše „zdenac“ iz kojega je Franjo zahvaćao Božju volju koja će mu pomoći napisati pravilo. Pisao ga je u špilji Sacro Speco (Sveta špilja). Bila je to godina 1223. i Pravilo je napisano i potvrđeno iste te godine. Potvrdio ga je papa Honorije III. 29. studenog. Stoga su ovo mjesto prozvali „Franjevački Sinaj“, jer Franjo je nastojao čuti i zapisati ono što Bog želi i to dati braći da opslužuju kao putokaz u

i

tel: +39/0746/210-125

web: santuarivallesanta.it

e-mail: fratfontecolombo@santuarivallesanta.it

životu. Franju, za razliku od Mojsija, nije dočekalo zlatno tele, nakon što je napisao Pravilo, nego njegova braća, koja su proglasila pravilo prestrogim. Franjo je tada pogledao u nebo i pomolio se kako bi njegova braća otkrila vlastiti zdenac u svojim životima. U ovom mjestu se nalazi i eremitorij gdje je Franjo imao operaciju očiju, 1226. godine. Rekao je da ga ta operacija, koja se sastojala od spaljivanja sljepoočnica, uopće nije boljela.

*Za sebe si nas, Gospodine stvorio,
i nemirno je srce naše,
dok se ne smiri u tebi.*

(Sveti Augustin)

Izvorni Franjin Tau

Danas, na ovome mjestu postoji kapela Marije Magdalene, gdje je sveti Franjo ucrtao znak tau, te se nasuprot nje nalazi samostan sv. Bernardina, koji datira s početka XV. stoljeća, kao kuća novicijata. Sveta špilja (Sacro speco), najvažnije je mjesto na toj gori. Tu je Franjo postio i molio četrdeset dana te pisao Pravilo. Nad Svetom špiljom nalazi se kapela svetog arkandela Mihovila. Oko Svete špilje je Sveta šuma koja se nikad ne siječe. Nažalost, većina stogodišnjih panjeva je uništena.

Na lijevom prozoru kapele Marije Magdalene nalazi se na zidu oslikan izvorni Franjin tau. T je svetopisamski znamen oproštenja i pralik križa po kojemu nas je Gospodin oslobodio.

U Fonte Colombu, Franjo je pronašao mir i spokoj. Neutaživa žed za Bogom, potpuno predanje u njegove ruke i povjerenje u Boga, uzvratilo je Franji božanskim nadahnućem da napiše Pravilo svojoj braći. Franjo, prožet Božjom riječju raspršuje svako ljudsko nepovjerenje i teškoće.

'Tko ima moje zapovijedi i čuva ih, taj me ljubi; a tko mene ljubi, njega će ljubiti Otac moj, i ja ću ljubiti njega i njemu se očitovati' (Iv 14, 21).

Franjo se odazvao na ove riječi i ponizno dao da ga Gospodin vodi i upravlja. Primimo i mi ovaj poziv, i odvažimo se prepustiti Gospodinu u poniznosti i povjerenju.

Potvrđeno pravilo iz 1223.

Sacro speco

SPISI

(...) Kad su se približili tom gradu, izađe mu u susret veliko mnoštvo naroda, pa zato nije htio ući u grad Rieti, nego pođe u neku crkvu koja je bila udaljena od grada tri kilometra. Kad su građani doznali da je on u spomenutoj crkvi, potrčali su onamo da ga vide, i to tako da su sav vinograd oštetili i sve grožđe potrgali. To je u srcu boljelo svećenika, i on se pokajao što je primio svetoga Franju u svoju crkvu. Budući da je Bog objavio svetom Franji što svećenik misli, pozva ga k sebi i reče mu: „Dragi oče, koliko ti mjera vina donosi taj vinograd u godini kada najbolje urodi?“ On odgovori: „Dvanaest mjera.“ Sveti Franjo reče: „Molim te, oče, da sa strpljivošću podneseš moj boravak ovdje još nekoliko dana, jer ovdje nalazim veliki mir, i iz ljubavi prema Bogu i prema meni siromahu dopusti svakome čovjeku da uzme grožđa iz tvog vinograda. Ja ti pak obećajem s Božje strane i u ime

i

tel/fax: +39/0746/200-085

web: santuarivallesanta.it

moga Gospodina Isusa Krista da ćeš dobiti mjesto dvanaest mjera dvadeset.“ To je sveti Franjo učinio da može ondje ostati radi velike koristi duša koje su dolazile k njemu. Mnogi su od njih bili opijeni božanskom ljubavlju i ostavljali su svijet. Svećenik se pouzda u Franjino obećanje i velikodušno prepusti vinograd onima koji su dolazili k njemu. I gle čuda: vinograd je bio opustošen i obran tako da je jedva ostao koji grozd. No kad je došlo vrijeme berbe, svećenik skupi ostatke, metne ih u bure, zgnječi ih i prema Franjinu obećanju dobi dvadeset mjera najboljeg vina. Tim se čudom očito pokazalo: kao što je po zaslugama svetog Franje opustošeni

vinograd dao obilno vina, da je tako i kršćanski život, besplodan zbog grijeha, po zaslugama i nauci svetog Franje često puta bio pun dobrih plodova svete pokore. (...)
(Cvjet 19)

EVANDELJE

Trećeg dana bijaše svadba u Kani Galilejskoj. Bila ondje Isusova majka. Na svadbu bijaše pozvan i Isus i njegovi učenici. Kad ponesta vina, Isusu će njegova majka: „Vina nemaju.“ Kaže joj Isus: „Ženo, što ja imam s tobom? Još nije došao moj čas!“ Nato će njegova mati poslužiteljima: „Što god vam rekne, učinite!“ A bijaše ondje Židovima za čišćenje šest kamenih posuda od po dvije do tri mjere. Kaže Isus poslužiteljima: „Napunite posude vodom!“ I napune ih do vrha. Tada im reče: „Zgrabite sada i nosite ravnatelju stola.“ Oni odnesu. Kad ravnatelj okusi vodu što posta vino, a nije znao odakle je - znale su sluge što zagradiše vodu - ravnatelj stola pozove zaručnika i kaže mu: „Svaki čovjek stavlja na stol najprije dobro vino, a kad se ponapiju, gore. Ti si čuvao dobro vino sve do sada.“ Tako u Kani Galilejskoj, učini Isus prvo znamenje i objavi svoju slavu te povjeroše u njega njegovi učenici. Nakon toga siđe sa svojom majkom, s braćom i sa svojim učenicima u Kafarnaum. Ondje ostadoše nekoliko dana. (Iv 2, 1-10)

RAZMIŠLJANJE

Samo ondje gdje se dva čovjeka vole, svadbuje Krist i vodu u radosno vino slama. Radost je Njegova vijest!

POVIJEST

U La Forestu, u ljetu 1225. godine, Franjo sa svojom braćom dolazi na nagovor kardinala Hugolina kako bi se izlječio. Međutim, Franjino se stanje pogoršava nakon nekoliko dana, bolovi bivaju nepodnošljivi. U zahvalu dragom i milosrdnom Bogu na kalvariji koju proživljava, Franjo započinje svoj poznati spjev, Pjesma brata sunca.

Sa sigurnošću možemo reći da je Franjo, nakon što je otišao iz svetog Fabijana,

*Ti si ipak štitiš moj, Jahve;
slavo moja, ti mi glavu podižeš.
Iza sveg glasa Jahvi zavapih,
i on me usliša sa svete gore svoje*

(Ps 3, 4-5)

odnosno današnje crkve Svete Marije u šumi, otišao u Fonte Colombo na operaciju na srcu nosio dvije stvari, koje su ga neizrecivo tješile: Gospodinovu riječ da je već sada član neba i svijest da su u vrijeme njegova prebivanja kod svetog Fabijana „mnogi odlazili opojeni ljubavlju Božjom, odreknuvši se svijeta“ (Cvjet 19).

U La Foresti nalazi se udruga za razne ovisnike, one kojima je potrebna pomoć za povratak na stazu života. Ova udruga je u suradnji s Talijanskim ministarstvom kulture i prosvjete.

Članovi zajednice "Mondo X"

Unutrašnjost crkve sv. Marije u šumi

SPISI

Krajem 1208. godine Franjo je s braćom došao u Poggio Bustone. Ljubaznost ljudi Rietske doline susretali su na svakom mjestu, zbog toga Franjo njih pozdravlja: Dobar dan, dobri ljudi! „Kad bi prigušio osjećaje i kad bi rastjerao tamu koja se iz straha zbog grijeha u njegovu srcu ugnijezdila, ulivena mu je sigurnost da su mu oprošteni grijesi i udijeljeno mu je pomazanje da bi odahnuo. Bio je izvan sebe i sav obuzet nekom svjetlošću.“ Franjo dakle u ovom mjestu prihvaća svoju grešnu prošlost i veseli se zbog izlaska iz svijeta i života po Evanđelju. Veseli se jer je usnuo san da im se pridružuju mnogi: Francuzi, Španjolci, Teutonci, Englezi trče i hitaju mnogi drugi narodi. Hrabri svoju braću i šalje ih u svijet: „Idite, predragi, dvojica po dvojica u različite krajeve svijeta, navješćujte ljudima mir i pokoru za oprostjenje grijeha! U nevoljama budite strpljivi i sigurni da će Gospodin ispuniti svoju odluku i obećanje. Onima koji vas što zapitaju odgovorite ponizno, blagoslivljajte one koji vas progone, zahvaljujte onima koji vam nanose nepravdu i uvrede, jer nam se za sve ovo pripravlja vječno kraljevstvo.“ (1Čel 29)

Križ iz eremitorija

i

tel: +39/0746/688-916

www.santuariavallesanta.it

e-mail: fraterenzo@yahoo.it

EVANĐELJE

Nakon toga odredi Gospodin drugih sedamdesetdvojecu i posla ih po dva pred sobom u svaki grad i u svako mjesto kamo je kanio doći. Govorio im je: „Žetva je velika, ali radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju. Idite! Evo, šaljem vas kao janjce među vukove. Ne nosite sa sobom ni kese, ni torbe, ni obuće. I nikoga putem ne pozdravljajte. U koju god kuću uđete, najprije recite: 'Mir kući ovoj!' Bude li tko ondje prijatelj mira, počinit će na njemu mir vaš. Ako li ne, vratit će se na vas. U toj kući ostanite, jedite i pijte što se kod njih nađe. Ta vrijedan je radnik plaće svoje. Ne prelazite iz kuće u kuću. Kad u koji grad uđete pa vas ne prime, jedite što vam se ponudi i liječite bolesnike koji su u njemu. I kazujte im: 'Približilo vam se kraljevstvo Božje!' A kad u neki grad uđete pa vas ne prime, iziđite na njegove ulice i recite: 'I prašinu vašega grada, koja nam se nogu uhvatila, stresamo vam sa sebe! Ipak znajte ovo: Približilo se kraljevstvo Božje!' Kažem vam: Sodomcima će u onaj dan biti lakše negoli tomu gradu.“ (Lk 10, 1-12)

*Kad ugledam gdje mi
U susret koračaš
vidim plahu košutu
Kraj šumskog izvora.
Moju dušu obuzme
Silna radost života.
Izvadiš ludo srce,
Na dlanu bih ga pruži
Tebi..*

(Dragutin Tadijanović)

RAZMIŠLJANJE

Radnimo se poslati drugima i drugačijima. Donijeti nekome i malo zrno radosti na ovome svijetu već čini život smislenim.

POVIJEST

Smatra se da mjesto Poggio Bustone svoje postojanje datira još iz dvanaestog stoljeća, dakle srednjovjekovni gradić čija struktura i stil gradnje podsjeća na pravo klasično srednjovjekovno naselje. Leži na visini od 750 metara nad morem. Prema popisu iz 2001. godine imao je oko 2.000 stanovnika.

Jednobrodna crkva svetoga Jakova potječe iz XIV. stoljeća. Crkva ima dva eremitorija, donji i gornji. Donji eremitorij se sastoji od dvije kapele. U jednoj kapeli nalazi se drveni križ gdje su se braća molila. Do druge kapele dolazi se kamenitim klancem. U sredini klanca je kip svetog Franje. Do gornjeg eremitorija dolazi se hodom po strmovitom putu na kojem su napravljene postaje, Križni put. Dalje od eremitorija nalazi se špilja otkrivenja gdje se Franji ukazao anđeo Gabriel.

U Poggio Bustoneu rođen je jedan od najpoznatijih talijanskih kantautora svih vremena, skladatelj,

producent i multi-instrumentalist, Lucio Battisti. U vrijeme najveće afirmacije pop-rocka, druga polovica 20. stoljeća, Lucio Battisti slovio je kao jedna od najpoznatijih ličnosti u svijetu.

Poggio Bustone već dugi niz godina organizator je svjetskog prvenstva u paraglidingu, odnosno u letovima padobranom. To natjecanje svaki put, iznova, posjećuje sve više posjetitelja, što domaćih što stranaca.

Poslanje

Porziuncola

Porcijunkulski oprost; Franjina smrt 1226.

PORZIUNCOLA
Piazza Porziuncola 1
06081 ASSISI (PG)

SPISI

(...) Odanle se preselio na drugo mjesto koje se zove Porcijunkula. Tu se nalazila crkva Blažene Djevice Majke Božje koja je davno sagrađena. Onda je bila napuštena i nitko se za nju nije brinuo. Kad ju je svetac Božji ugledao tako ruševnu, bio je ganut ljubavlju; budući da je upravo izgarao od pobožnosti prema predobroj Majici, počeo je ondje trajno boraviti. Kad je popravljao spomenutu crkvu, bilo je to u trećoj godini njegova obraćenja. U to je vrijeme nosio neku vrst pustinjačke odjeće, bijaše opasan kožnom oputom, a u ruci je nosio štap, hodao je obuven. (1Čel 21)

EVANDELJE

Franjo je u Porcijunkuli slušao Evanđelje po Mateju. Ne shvativši ga u potpunosti, tražio je od svećenika da mu ga protumači. Evanđelje je glasilo:

i

tel: +39/075/805-1430; fax: 805-1418

www.porziuncola.org

e-mail: info@porziuncola.org

„Putom propovijedajte: ‘Približilo se kraljevstvo nebesko!’ Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte! Ne stječite zlata, ni srebra, ni mjedi sebi u pojase, ni putne torbe, ni dviju haljina, ni obuće, ni štapa. Ta vrijedan je radnik hrane svoje. U koji god grad ili selo uđete, razvidite tko je u njemu dostojan: ondje ostanite sve dok ne odete. Ulazeći u kuću, zaželite joj mir. Bude li kuća dostojna, neka mir vaš side na nju. Ne bude li dostojna, neka se mir vaš k vama vrati. Gdje vas ne prime i ne poslušaju riječi vaših, iziđite iz kuće ili grada toga i prašinu otresite sa svojih nogu.“ (Mt 10, 7-14)

*Kristu ne trebaju oni koji
će mu se diviti, nego oni
koji će ga nasljedovati.*

(Søren Kierkegaard)

RAZMIŠLJANJE

FRanjin odgovor na to bio je: 'Ovo je ono što želim, ovo je ono što tražim i želim to izvršiti svim svojim srcem.' I svaki čovjek, koji se imalo pita u životu, dolazi do pitanja koje glasi Bog. Na njega odgovorimo pristajanjem na život ili otuđenjem od života.

POVIJEST

FRanjo je posebice volio Porcijunkulu, koja je za njega bila pravi Božji dar. Zato je silno želio da svi ljudi budu dionici te posebne milosti i s tom intencijom molio je od pape privilegij oprost, tzv. porcijunkulski oprost. To se dogodilo 1216. godine. Povijest porcijunkulskog oprosta nalazi se u crkvi Marije Anđeoske iza oltara, gdje stoji veliki poliptih Najveštaj i povijest porcijunkulskog oprosta.

Događaji koji su prikazani na poliptihu, redom:

- Franjo moli nedaleko od svoje pećine i prima milosrđe od Boga.
- Franjo pobjeđuje kušnje, dva anđela vode ga u Porcijunkulu.
- Nebeski zbor okružuje Mariju i Isusa koji Franji priopćavaju dar oprosta. Dovoljno je prestupiti prag Porcijunkule kako bi zadoobili oprost.
- Papa Honorije III. ne može odbiti Franjine molbe za oprost.
- S podija ispred Porcijunkule Franjo proglašava dobiveni oprost.
- Navještenje Marijino.

Porcijunkula je također mjesto kapitula. Franjo je odlučio da se tu slave dva puta godišnje kapituli: za svetkovinu Duhova i za blagdan svetog Mihaela, u rujnu. Na jednom od kapitula okupilo se pet tisuća braće. Smjestili su se po kolibama od granja i na rogožinama, pa su ovaj kapitul nazvali kapitul na rogožinama. U ovoj je kapelici Franjo je 3. 10. 1226. godine u teškim bolima i iscrpljenosti preminuo.

U XVI. stoljeću nad kapelicom počela se dizati moćna bazilika. Prvu baziliku stadoše graditi 1569.

Porziuncola - crkvice

U potresu u 19. stoljeću srušeni su svi zidovi, osim kupole tako da je Porcijunkula preživjela. Sadašnji oblik bazilika poprima 1930. Široka je 65 metara, a duga 126. Izvana, na pročelju krasi je Marijin kip, visok sedam metara i težak nekoliko tona.

Mjesto preminuća sv. Franje

SPISI

(...) Nedaleko od grada nalazila se jedna spilja do koje su često išli razgovarajući o blagu. Čovjek Božji, kojega je sveta odluka već posvetila, ušao bi u onu spilju, a prijatelj bi ga vani čekao, dok se on, obuzet novim i neobičnim oduševljenjem, u skrovitosti molio svom Ocu. Želio je da nitko ne zna što unutra radi i poradi većega dobra to je mudro tajio. Samo se s Bogom savjetovao s obzirom na svoju svetu odluku. Pobožno se molio da vječni i istiniti Bog ravna njegov put i da nauči izvršavati njegovu volju. (...) Zato, kad bi se iz spilje vraćao k prijatelju, tako je bio od napora satrven te se činilo kao da je drugačiji ušao, a drugačiji izišao. (1Čel 6).

EVANDELJE

I dođu u predio imenom Getsemani. I kaže Isus svojim učenicima: "Sjednite ovdje dok se ne pomolim." I povede sa sobom Petra, Jakova i Ivana. Spopade ga užas i tjeskoba pa im reče: "Duša mi je

i

tel: +39/075/812-301

www.eremocarceri.it

e-mail: eremo.carceri@tiscali.it

nasmrt žalosna! Ostanite ovdje i bdijte!" Ode malo dalje i rušeći se na zemlju molio je da ga, ako je moguće, mimoide ovaj čas. Govoraše: "Abba! Oče! Tebi je sve moguće! Otkloni čašu ovu od mene! Ali ne što ja hoću, nego što hoćeš ti!" I dođe, nađe ih pozaspale pa reče Petru: "Šimune, spavaš? Jedan sat nisi mogao probdjeti? Bdijte i molite da ne padnete u napast. Duh je, istina, voljan, no tijelo je slabo."

Opet ode i pomoli se istim riječima. Ponovno dođe i nađe ih pozaspale. Oči im se sklupale i nisu znali što da mu odgovore. Dođe i treći put i reče im: "Samo spavajte i počivajte! Gotovo je! Dođe čas! Evo, predaje se Sin Čovječji u ruke grešničke! Ustanite, hajdemo! Evo, izdajca se moj približio!" (Mk 14, 32-42)

Skulptura sv. Franje

Franjo, Leon i Juniper (F. Bacci)

Spilja brata Leona

*Ja sam ludo zaljubljen u život!
Vraćao sam se kroz šumu
pri zalazu sunca. Svježa trava
pod nogama – na nebu zvijezde*

(Lav Nikolajevič Tolstoj)

RAZMIŠLJANJE

Ne mislimo kako nas religioznost ne može uspraviti i zatvoriti nam oči pred konkretnim Isusom. Bdjeti – to je stanje onih koji vole.

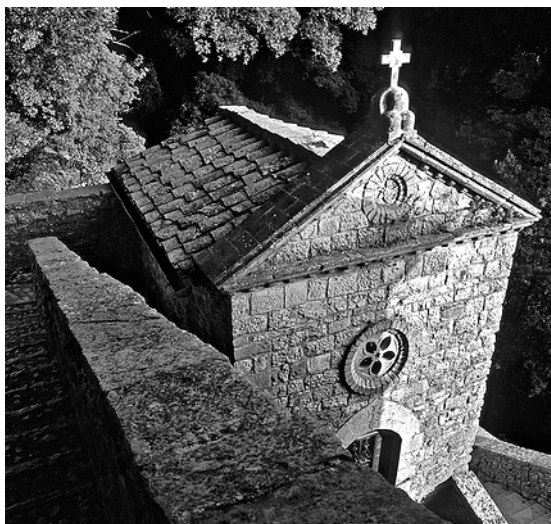
POVIJEST

Eremitorij svete Marije u Carcerima, nalazi se u srcu padine Monte Subasia, na približno 800 metara nadmorske visine. Nastao je oko doline i crkvice gdje je Franjo često svraćao na molitvu. Samostan današnji oblik poprima koncem XVI. i početkom XVII. stoljeća. Izdubljen je u stijeni, a u njemu se nalaze atrij, drevna kapelica, oratorij, Franjina kapela. Vrijedna spomena svakako je i podzemna šupljina u koju se Franjo sklanjao na molitvu, te **'vražja rupa'** kroz koju je brat Rufin potjerao zlog duha koji ga je napastovao.

Nedaleko od samostana, na putu prema šumi nalaze se tri brončane skulpture, djelo F. Baccija: Franjo, Leon i Juniper. Baš onako kako nam pro-

metni znakovi ukazuju kuda trebamo ići, tako nam i ove skulpture na putu simboliziraju pravi put, put vjere, put predanja vodstva Kristu.

Malo iznad samostana, na desnoj strani nalazi se **kapela Marije Magdalene**, u kojoj počinjavaju posmrtni ostaci Barnabe Manasseia, koji je osnovao prvu štedionicu za pomoć siromašnima, tzv. **Monti di Pietà**.

Kapelica Marije Magdalene

SPISI

Kad su napokon svi prispjeli u grad, s velikom radošću i klicanjem sahraniše sveto tijelo u svetome mjestu, koje je u budućnosti imalo biti još svetije. Tu ono na slavu svevišnjega i svemogućega Boga po množenju novih čudesa obasjava svijet kao što ga je do tada divno obasjavao svetac svetim propovijedanjem nauka. Bogu hvala! Amen. (1Čel 118)

EVANĐELJE

Nakon toga Josip iz Arimateje koji je - kriomice u strahu od Židova - bio učenik Isusov, zamoli od Pilata da smije skinuti tijelo Isusovo. Dopusti mu Pilat. Josip dakle ode i skine Isusovo tijelo, a dođe i Nikodem - koji je ono prije bio došao Isusu noću - i donese sa sobom oko sto libara smjese smirne i aloja. Uzmu dakle tijelo Isusovo i poviju ga u povoje s miomirisima, kako je u Židova običaj za ukop. A na mjestu gdje je Isus bio raspet, bijaše vrt i u vrtu nov grob u koji još nitko ne bijaše položen. Ondje dakle zbog židovske Priprave, jer grob bijaše blizu, polože Isusa. (Iv 19, 38-42)

U domu Oca mojega ima mnogo stanova.

Da nema, zar bih vam rekao: 'Idem pripravit vam mjesto'?

(Iv 14, 2)

RAZMIŠLJANJE

Pokraj hladnoga groba misliti o toplini novoga života, to je moguće tek od Uskrsnuća Raspetoga.

POVIJEST

BAZILIKA SVETOG FRANJE. Nakon Franjine smrti 3. listopada 1226., braća su ga pokopala na mjestu na kojemu je danas bazilika sv. Klare, a nekada je tu bila crkva sv. Juraja. U Bonaventurinom „Većem životopisu sv. Franje“ stoji kako je Franjo imao želju biti sahranjen na jednome brdu koje se zvalo Paklensko brdo jer su tamo vješali

i

tel: +39/075/819-00-84, fax: 815-52-08

web: sanfrancescoassisi.org

e-mail: assisisanfrancesco@libero.it

osuđene prijestupnike. I on je svoj život htio uokovirati nečim što podsjeća na Golgotu.

Asiški mještani Simone Puzarelli, poklonio je fratrima to Paklensko brdo, a brat Ilija ga preimenova u Rajsko brdo. Papa Grgur IX. obećao je da će se na tome mjestu izgraditi posebna bazilika, koja će biti kolijevka Reda Manje braće. Brat Ilija, za vrijeme svoga mandata generalnog ministra, počeo je prikupljati novac za gradnju ove građevine, gdje će biti i Franjin novi grob. Papa je 16. srpnja 1228. Franju proglasio svetim u crkvi sv. Juraja, gdje je prvotno bio pokopan, a dan nakon toga blagoslovio je temeljni kamen nove crkve. Premda su optuživali brata Iliju za izdaju ideala siromaštva,

Grob sv. Franje

on je i dalje želio sagraditi crkvu po uzoru na onu na Isusovu grobu u Jeruzalemu. Gradnja je brzo napredovala i već 1230. godine prenijeli su Franjino tijelo u novu crkvu. Ilija je sarkofag s Franjinim tijelom spustio duboko u kameni stup, a da pri tome nije ostavio nikakav trag. Predvidjeli su da sarkofag bude pod glavnim oltarom. Na crt je predvidio samo dvije crkve, jednu iznad druge. Jedno su vrijeme nastajale i razne legende oko Franjina groba. Nekoliko se puta pokušalo istražiti podzemlje, a tek iz trećega istraživanja pronašli su Franjine ostatke u kamenom i željeznom okovanom sarkofagu. Nakon toga, razmišljali su da oko toga stupa, na kojem počiva glavni oltar, izgrade podzemnu crkvu. Na tomu je radio arhitekt Pasquale Belli, a nakon njega Ugo Tarchi. U toj podzemnoj crkvi, okolo glavnog stupa, nalaze se i grobovi Franjinih prvih sljedbenika: Anđela, Masea, Leona i Rufina. Na izlazu iz kripe još je jedan zanimljiv grob, s posmrtnim ostacima blažene Jakobe iz Settesolija, udovice iz Rima koja je bodrila Franju i brinula se za njega.

OSLIK DONJE CRKVE. Iznad ulaza u baziliku nadima se gotski dvostruki portal s ukrasnom rozetom. Vrata datiraju od XVI. stoljeća, a na njima je prikaz uzašašća te različitih trenutaka iz Franjinog života i ljudi koje je susretao. Tlocrt crkve u obliku je križa koji podsjeća na znak tau, znak koji predstavlja uzajamno odabiranje Boga i čovjeka. Za crkvu je predviđeno da ima samo glavnu lađu s jed-

nom poprečnom te križnim svodom u romaničkom stilu. Ipak, kasnije su nadodane gotske kapele. Glavni oltar nalazi se u sredini križa, a pod njim je pokopan Franjo. Donja bazilika potpuno je oslikana freskama koje na jednoj strani prikazuju Kristovo trpljenje, a na drugoj Franjine trenutke kada vraća odjeću svome zemaljskome ocu. Freske datiraju iz 1253. i najstarije su u ovome kompleksu. Na njima se čita prva hrabra misao da je Franjo „alter Christus“. Osim fresaka, nalazi se i zidni ukras koji prikazuje modro nebo sa zvijezdama, koje svjetlucaju kao male svječiće. Tako se razbijala tama u ovoj Donjoj bazilici.

U bazilici postoji nekoliko ljepših kapela koje vrijedi izdvojiti. To su: Kapela sv. Martina, Kapela sv. Stjepana, Kapela sv. Ante Padovanskog, Kapela sv. Marije Magdalene, tu je i Balustrada sv. Stanislava. Sve se odlikuju bogatim freskama koje pričaju priču o životu Crkve.

Freske na lijevoj i desnoj strani Donje bazilike tijesno su povezane. Na desnoj strani je passio, slijeva compassio. Prva predstavlja veliku Božju ljubav prema nama koja proizlazi iz neshvatljivoga preobijla, a druga strana govori o Franjinoj ljubavi prema Bogu. Dakle, pomalo paralelno govore i prikazuju slike Kristova i Franjina života. To je život sa

Assisi - Asiz

Assisi - stari grad

svom težinom i putovanjem prema konačnome trenutku smrti. Tako je oslikan prvi dio Donje bazilike, a drugi dio, prezbiterij, uvodi u svijet uskrsnuća i smisla prethodnoga života. Tako je napravljen mali prikaz velikoga čovjekova puta na kojemu je sada prisutan i sam Bog.

Sam prezbiterij također je oslikan freskama, koje govore o sličnosti života Krista i Franje. One su djelo poznatih umjetnika Cimabue iz XIII. st., koji je posljednji bizanski majstor, i Giotto iz XIV. st. Najistaknutije freske u prezbiteriju su one koje prikazuju Franjinu slavu i tri evandeoska savjeta koja je on žario životom. Posljednja važnija freska u donjoj crkvi je freska u lijevom dijelu poprečne lađe. Predstavljena je Marija s Isusom u naručju; na jednoj strani je Ivan evanđelist, na drugoj sv. Franjo. U sredini prezbiterija nalazi se gotski oltar, kojega je posvetio papa Inocent IV.

S desne strane prezbiterija može se skrenuti u kapitularnu dvoranu, gdje možemo vidjeti neke relikvije sv. Franje:

- Franjin habit.
- Originalna istina Pravilo života manje braće kojega je 1223. potvrdio papa Honorije III.
- Chartula – pergament – listić kojega je Franjo napisao vlastoručno bratu Leonu.
- Bijela tunika, dar Jakobe iz Settesolija. Franjine cipele.

- Kamen koji je bio uzglavlje u sarkofagu u kojeg su položili Franjino tijelo. Ovčja koža, koja je ublažavala boli na ranama koje je nosio na prsima.
- Rog od slonove kosti, dar sultana Melek-El-Kamila.
- Kalež i plitica koje je Franjo kao đakon upotrebljavao.

GORNJA BAZILIKA. Ova bazilika nema postraničnih lađa. Donja je bazilika Franjina, a Gornja Marijina: to govore freske u prezbiteriju koje predstavljaju Marijin život. Lijevo i desno, raspoređeno kao i u donjoj crkvi, nalaze se freske iz Ivanovog Otkrivenja. Naslikani su i prizori raspeća. U uzdužnoj lađi, s jedne strane naslikani su prizori iz Staroga zavjeta, a s druge iz Novoga zavjeta. Freske pripadaju slikarima Cimbauu i Giottu. Na stropu su naslikana četvorica evanđelista. Malo dalje na stropu, prema izlazu vide se četiri medaljona. Prvi prikazuje Krista, po kojemu dolazi riječ Božja koju su evanđelisti prenosili, drugi Ivana Krstitelja s kojim završava Stari zavjet, treći Mariju s kojom počinje Novi zavjet. Na četvrom je prikazan sveti Franjo koji je doslovno živio riječi evanđelja. U crkvi su i prikazi velikih crkvenih naučitelja. Nad svime bdije velika rozeta koja simbolizira Božje oko koje bdije nad nama.

SPISI

Od tada je počeo s velikom gorljivošću duha i radošću srca svima propovijedati pokoru. Činio je to jednostavnim riječima, a zanosnim srcem je izgrađivao slušaoce. Njegova je riječ bila poput razbuktale vatre, prodirala je do dna srca. Duše sviju napunjavao je divljenjem. Izgledao je sasvim drugačije nego prije. Dok je promatrao nebo, nije mu bilo stalo do toga da gleda zemlju. To je doista bilo nešto neobično, jer je najprije počeo propovijedati ondje gdje je još kao dječak naučio čitati; na onom je mjestu najprije sahranjen da bi sretan početak osigurao još sretniji završetak. Gdje je sam učio, ondje je i poučavao; i gdje je započeo, ondje je i završio (...). (1Čel 23)

POVIJEST

Na mjestu gdje je nekoć bila crkva sv. Juraja, sada se nalazi bazilika sv. Klare. Pored nje nalazi se bolnica za siromahe. Početkom XIII. stoljeća te su se dvije zgrade nalazile izvan zidina, a danas su dio staroga grada. Crkva sv. Juraja bila je izgrađena u XI. st. U njoj je bila škola u kojoj je Franjo naučio čitati i pisati. U njoj je Franjo, prema Tomi Čelanskom, prvi puta propovijedao. Tu je i

sahranjen prije nego je njegovo tijelo premješteno u novosagrađenu baziliku. U ovoj crkvi ga je papa Grgur IX. javno proglasio svetim. U crkvi se danas nalazi kapela, u kojoj stoji križ iz svetog Damjana i s kojega je Franjo čuo glas prijatelja Krista.

*Rekao sam stablu badema:
brate, pričaj mi o Bogu,
i gle, badem je procvao!*

(Nikos Kazantzakis)

Bazilika svete Klare počela se graditi 1257. prema nacrtima Filipa de Campella. Klarino tijelo, nakon smrti, bilo je smješteno ispod glavnoga oltara sve do 1850. O tome je svjedočio natpis:

Ovdje počiva tijelo sv. Klare djevice.

Sestre su imali želju pronaći Klarino tijelo, kao što su braća potražila Franjino. Crkva im je to i dozvolila. Godine 1850. pronašli su njeno tijelo, a konačno su ga 1988. godine stavili u stakleni sarkofag te su ga zaštitili voskom. Straga u kripti nalaze se još neke zanimljive Franjine i Klarine relikvije.

Basilica di Santa Chiara

Crkva sv. Rufina

Predanje vodstva Bogu

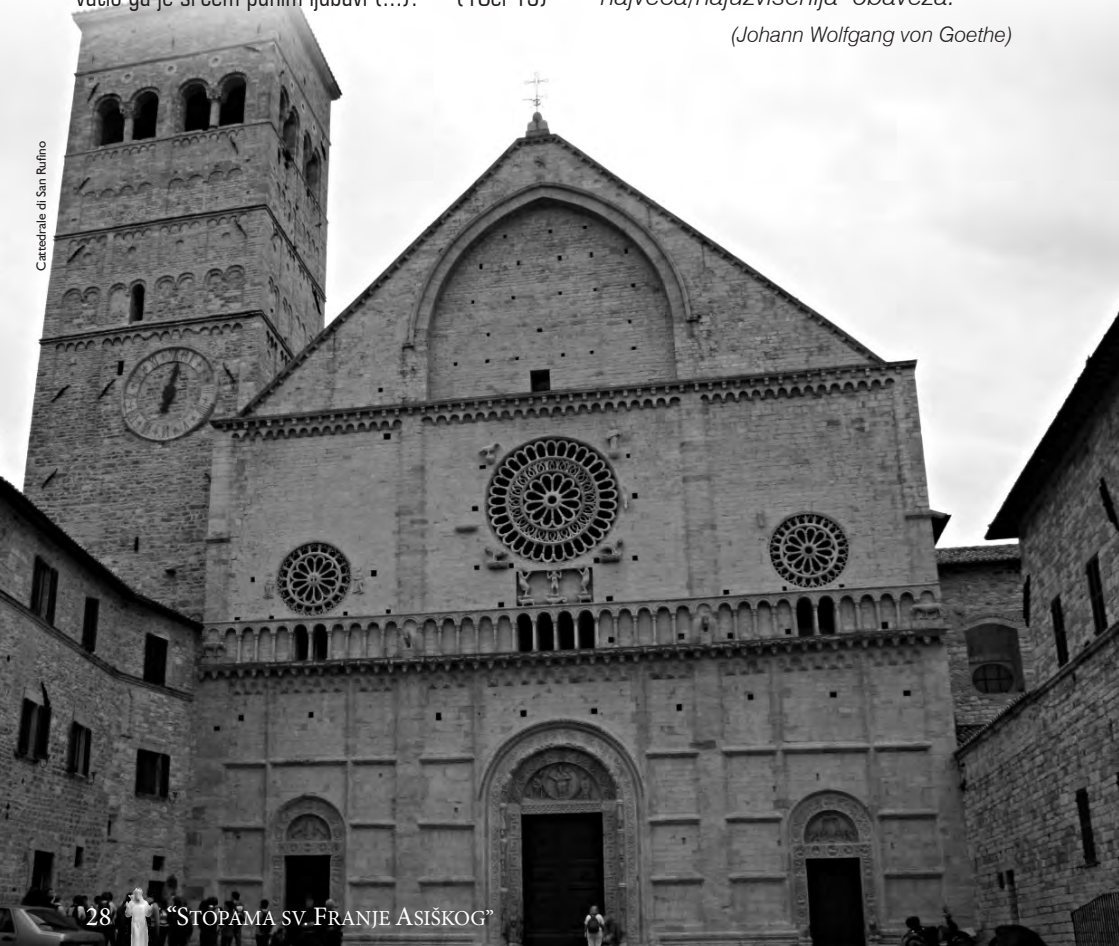
SPISI

Kad je bio priveden pred biskupa, niti je oklijevao niti je krzmao zbog čega. Štoviše, nije čekao nikakvu riječ, a ni sam nije ni riječi progovorio. Svukao je sa sebe svu odjeću i bacio je odmah pred oca. Štoviše, nije zadržao ni gaće, nego se pred svima svukao do gola. A biskup ga je promatrao i silno se divio njegovu zanosu i postojanosti. Odmah je ustao i svojim ga rukama zagrlio, zatim ga je pokrio svojim plaštem u koji je bio obučen. Jasno je shvatio da je to Božja volja i ustanovio da djela ovoga čovjeka, što ih je posebno promatrao, u sebi sadrže misterij. Zbog toga mu je u buduću postao pomoćnikom. Prigrlio ga je i osokolio, prihvatio ga je srcem punim ljubavi (...). (1Cel 15)

Ja vjerujem da mi u sebi nosimo iskru onog svjetla koje mora svijetliti u temeljnom principu postojanja, a koje naša slaba čula mogu samo otprilike/izdaleka naslutiti. Tu iskru u sebi rasplamsati i ostvariti Božansko u nama, naša je najveća/najuzvišenija obaveza.

(Johann Wolfgang von Goethe)

Cattedrale di San Rufino

EVANDELJE

Nakon tri dana nađoše ga u hramu gdje sjedi posred učitelja, sluša ih i pita. Svi koji slušahu bijahu zaneseni razumnošću i odgovorima njegovim. Kad ga ugledaše, zapanjiše se, a majka mu njegova reče: „Sinko, zašto si nam to učinio? Gle, otac tvoj i ja žalosni smo te tražili.“ A on im reče: „Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?“ Oni ne razumješe riječi koju im reče. (Lk 2, 46-50)

RAZMIŠLJANJE

Neka i nas zanesese razumnost mladoga Isusa, ne bismo li ga i mi pronašli u prostoru našega življenja!

POVIJEST

Sveti Rufin bio je prvi asiški mučenik, koji je podnio mučeničku smrt još 238. godine. Godine 1148. počela se graditi velika bazilika u čast ovomu svecu i njegovo štovanje je sve više raslo. Na kraju se ta bazilika pretvorila u katedralu u koju je preneseno i biskupsko središte. U blizini ove crkve, Klara je provela svoje djetinjstvo. Na trgu ispred ove crkve, Franjo je skinuo odjeću i vratio ju svojem zemaljskome ocu. U ovoj je crkvi često, s dozvolom pape, propovijedao.

Mjesto Franjinog krštenja

Ispod sakristije je prostor, udubina, u kojoj se se Franjo moleći pripravljaao za navještenje Božje riječi. Također, pri crkvi svetog Rufina nalazi se izložba, stalni postav portreta pokojnog pape Ivana Pavla II.

Neki od portreta pape Ivana Pavla II.

Nova crkva

Franjina rodna kuća

SPISI

Kad je njegov otac zbog žurnih obiteljskih stvari neko vrijeme izbivao, čovjek je Božji ostao svezan u kućnom zatvoru, a njegova je majka bila s njim sama kod kuće. Ne odobravajući djelo svoga muža, došla je k sinu i umilnim ga riječima oslovila. Kad je vidjela da ga ne može odvratiti od njegove odluke, njezino se majčinsko srce nad njim ganulo. Raskinula je okove, pustila ga da slobodno ode (...).

(1Čel 13)

jem XIII. stoljeća što potvrđuje da je moguće da se on ovdje i rodio.

NOVA CRKVA. Sagrađena je 1616. Stoji na mjestu nekadašnjeg doma obitelji Bernardone: otac Petar, majka Pika, stariji brat Anđelo i Franjo. U tim prostorima Franjo je proživljavao svoje zgrade i neznade s obitelji.

Spavao sam i sanjao da je život radost. Probudio sam se i otkrio da je život služenje. Dao sam se na služenje i spoznao da je služenje radost.

(Rabindranath Tagore)

POVIJEST

Franjo se rodio i proživio svoje djetinjstvo blizu asiškoga glavnog gradskog trga. Na to nas podsjećaju dva svetišta: San Francesco Piccolino i Nova Crkva.

SAN FRANCESCO PICCOLINO. Nad vratima stoji natpis:

Ovaj oratorij je nekoć bio staja za vola i magarca, U kojoj se rodio sveti Franjo, ogledalo svijeta.

Franjina se majka našla u staji kako bi ondje rodila svoga sina. Legende kasnijih vremena govore o sličnosti Franjinog i Kristovog života. Ovo se mjesto naziva oratorijem svetoga Franje već kra-

Mjesto gdje je sv. Franjo bio pritvoren

SPISI

O Gospodine moj, molim te da mi udijeliš dvije milosti prije nego umrem. Prva je da za svoga života osjetim u svojoj duši i na svome tijelu, koliko je to moguće, onu bol što si je ti, slatki Gospodine, podnio u vrijeme svoje pregorkе muke. Druga je da osjetim u svom srcu, koliko je to moguće, onu neizmjernu ljubav kojom si Ti, Sine Božji, gorio da dragovoljno podneseš toliku muku za nas grešnike. (Cvjet, Treće razmišljanje)

EVANDELJE

A o šestoj uri tama nastaje po svoj zemlji – sve do ure devete. O devetoj uri povika Isus iza glasa: „Eloi, Eloi lama sabahani?“ To znači: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“ Neki od nazočnih čuvši to govorahu: „Gle, Iliju zove.“ A jedan otrča, natopi spužvu octom, natakne na trsku i pruži mu piti govoreći: „Pustite da vidimo hoće li doći Ilija da ga skine.“ A Isus zavapi jakim glasom i izdahnu. I zavjesa se hramska razdrije nadvoje, odozgor do dolje. A kad satnik koji stajao njemu nasuprot vidje da tako izdahnu, reče: „Zaista, ovaj čovjek bijaše sin Božji!“ (Mk 15, 33-39)

RAZMIŠLJANJE

U napuštenosti križa moramo prepoznati prisutnost Boga, i tada ćemo, kao pogani satnik, shvatiti da napuštenosti više nema.

i

tel: +39/0575/5341 (centrala)

tel: 5342-258 (gvardijan)

web:santuariolaverna.org

e-mail: fra.massimo@libero.it

Simbol križa u Crkvi upućuje na Boga koji nije bio raspet između dvije svijeće na oltaru, nego između dva pljačkaša na Golgoti, pred gradskim vratima gdje izopćeni i pripadaju.

(Jürgen Moltmann)

POVIJEST

Gospodin ti dao svoj mir!

Ovim pozdravom dočekan je svaki posjetitelj koji se uspne na brdo La Vernu. Taj mu pozdrav upućuje Franjina „prisutnost“ koju je mnogim dolascima on ovdje nastanio. La Verna je još jedan simbol brda gdje se događa susret čovjeka i njegovog Izvora.

Godine 1213. plemić Orlando de Chiusi iz Casentina, darovao je ovo brdo svetom Franji. Na njemu je Franjo, prilikom svog posljednjeg posjeta primio svete rane godine 1224. S brda se pruža pogled na cijelu Casentinsku dolinu i na ostatke malenoga grada grofa Orlanda.

Kapela stigmata

Crkvice sv. Marije evanđeoske. Ova crkvice najstariji je dio samostana. U njoj se nalazi lik Franje koji prima rane. Crkvice ima dimenzije kao i Porcijunkula. Godine 1260. po nalogu pape Aleksandra IV., ova je crkvice posvećena. Na posvećenju je bio prisutan i tadašnji generalni ministar Reda sv. Bonaventura (1221. – 1274.).

Bazilika. S desne strane uz zvonik nalazi se ploča s likom Raspetoga koji obuhvaća sv. Franju, a darovao ju je papa Leon XII. Crkva je posvećena Uznesenju Marijinom i nosi naslov Manje bazilike. Jednobrodna je i ima tlocrt u obliku križa. Gradnja je trajala 160 godina zbog nedostaka novaca. Njen zvonik visok je 24 metra. Za vrijeme Drugog svjetskog rata bazilika je bila bombardirana.

Franjin oltar. Prvi oltar s desne strane posvećen je sv. Franji. Djelo je to Andree della Robbia, načinjeno 1515. - 1520. godine.

Kapela relikvija. U ovoj se kapeli nalaze brojni predmeti koje je Franjo koristio: stolnjak, drvena šalica, čaša, bič za bičevanje, štap, platno kojim je podvezivao rane na prsima.

Kapela rođenja. Marija kleči pred svojim sinom, koji leži na hrpi trave. Svi koji su u nebesima (Otac, anđeli i Duh Sveti) gledaju u Riječ što je čovjekom

postala. Svi gledaju u Isusa, samo on gleda prema nama, jer je sebe dao nama iz ljubavi. Osobito lijepo prikazan je Marijin lik. Oltar je brončani iz 1993. a izradio ga je Costatino Ruggeri.

Kapela Kristovog uzašašća. Djelo je to iz 1490. godine.

Kapela Marijinog navještenja. Prikazana je Marija u trenutku svoje odluke nakon navještenja.

Kapela sv. Mihovila. Pod oltarom su stvari blaženog Ivana iz La Verne. Zadnji oltar posvećen je sv. Anti Padovanskom.

Sasso spicco. Kapela sv. Marije Magdalene. Kapela sv. Petra Alkantarskog. S desne strane nalazi se zgrada na dva kata. Po predaji to je mjesto gdje je bila prva Franjina ćelija. Gornja je posvećena sv. Petru Alkantarskom, a donja sv. Mariji Magdaleni. Spuštajući se još niže može se doći do Sasso Spicco (višeće stijene).

Kapela žalosti. Ovu su kapelu sagradili grofovi iz Montedoglia. Na njoj su vidljivi tragovi bombardiranja iz 1944. godine, a prekriveni su velikim križem.

Franjina postelja. Na sredini hodnika skrenemo desno i dođemo do vrlo dirljivog kutka. Tu se nastavlja pukotina stijene koja se vidi kod

Sasso spicco. S lijeve strane je zid eremitorija, a s desne je udubina u kojoj je Franjo dopuštao „bratu magarcu“ da se odmori.

Križna kapela. Ako se spustimo stepenicama, doći ćemo do ćelije koju si je dao sagraditi sv. Franjo, kad je zadnji put bio na La Verni. Tu je bivao potpuno sam i samo mu je brat Leon mogao pričati. Ovdje je Franjo napisao i Pismo bratu Leonu, čije se pergamene sada čuvaju u samostanu Sv. Franje u Asizu. Ovdje je Franjo molio za dvije milosti; za doživljaj Kristove patnje i doživljaj Kristove ljubavi.

Kapela svetih rana ili kapela stigmata. Iznad vrata nalazi se najstariji prikaz (XIII. st.) utisnuća rana sv. Franji. Mjesto na kojemu se to dogodilo obloženo je crvenim mramorom, a godine 1263. na tome mjestu je sagrađena kapela. U njoj se nalazi prikaz raspeća i mnogi još prikazi koji podsjećaju na patnju i sebedarje. Tako je prikazan i pelikan koji, prema ljudskoj predodžbi, kada nema hrane da nahrani ptice, rastrga vlastite prsi da ih nahrani. To je simbol za Isusa. Uočljivi su i prikazi Sunca i Mjeseca koji odišu tužnim sjajem, a prikazani su i anđeli koji plaču. Pod križem nalazi se lubanja koja, prema legendi, predstavlja Adamovu lubanju zako-

panu pod Kalvarijom. Spasiteljva je krv, prema predaji, najprije doprla do njega i probudila ga, a po njemu je cijelom čovječanstvu vratila život.

Svetohranište. Brončani tabernakul, nalik na škrinjicu, djelo je Nadija Canutija iz 1987. godine.

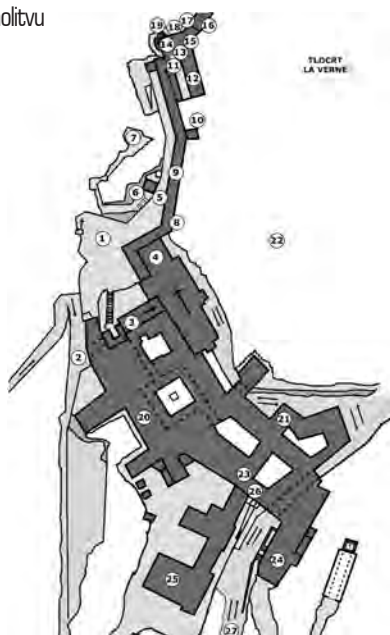
Kor. Uz zidove kapele nalaze se korska sjedala od orahovine iz 1532. godine.

Kapela sv. Bonaventure. On si je 1259. godine ovdje podigao ćeliju. Na ovome je mjestu započeo pisati svoje djelo Put duše k Bogu.

Oratorij sv. Ante. Izidemo li iz kapele Sv. Križa, pa se okrenemo desno, doći ćemo do oratorija sv. Ante Padovanskog. Boravio je ovdje u blizini druge Franjine ćelije i to godinu dana prije svoje smrti. Umro je 13. lipnja 1231. u Padovi. Oltar je iz 1780., a kip je načinjen oko 1900.

Na putu do vrha Penna doći ćemo do kapelice blaženog Ivana iz La Verne, sazidanu 1518., dalje ćemo doći do stijene brata vuka. To je ogroman kameni zub koji se otkinuo od planine. Na vrhu La Penne je kapelica, koje je 1580. dao sagraditi Carlo Angelieri iz Angharija. Tu je bio i križ kojega su premjestili u samostan, jer su se bojali da ga netko ne ukrade.

1. trg ispred crkve	25. gostinjac za mlade
2. stari ulaz u svetište	26. prostor za molitvu
3. crkvice Marije Anđeoske	27. ulaz
4. bazilika i zvonik	
5. kapela sv. Petra Alkantaraskog	
6. kapela sv. Marije Magdalene	
7. stijeni Sasso spicco	
8. kapela žalosti	
9. hodnik prema kapeli stigmata	
10. Franjina postelja	
11. kapela obitelji Loddi	
12. Eremitorij	
13. Majka stepeništa	
14. kapela sv. Sebastijana	
15. kapela križa	
16. kapela stigmata ili kapela svetih rana	
17. kapela sv. Bonaventure	
18. oratorij sv. Ante	
19. udubljena stijena, pogled u provaliju	
20. samostan	
21. suvenimica	
22. šuma	
23. gostinjac	
24. restoran	

Padova - dom svetaca

Bazilika sv. Ante

BASILICA DI SANT'ANTONIO DI PADOVA

Piazza del Santo 11

35123 PADOVA

SPISI

Bratu Anti, svome biskupu, brat Franjo, pozdrav. Odobravam to što braću poučavaš svetom bogoslovlju sve dok obavljajući taj posao ne trneš duha svete molitve i pobožnosti, kako stoji u Pravilu. Ostaj zdravo. (PAN)

POVIJEST

Sveti Anto Padovanski, rodio se 1195. godine u Lisabonu (Portugal). Ostavivši svijet, pridružio se redu svetoga Franje. Osim što je živio životom ondašnjih franjevaca, propovijedajući i pomažući svim ljudima, Anto se bavio i znanošću i teologijom. Naglašavao je da je uz ono što franjevci žive i kako rade također potrebno i teološko obrazovanje, koje svakako doprinosi životu s Bogom. Mnoge je poučio, utješio, odvratio od grešnoga života i usmjerio k Bogu. Jedna legenda kaže da, kad je htio propovijedati stanovnicima Riminija, ga nitko nije htio

i

tel: +39/049/822-5652; fax: 878-9735

web: basilicadelsanto.it

e-mail: infobasilica@santantonio.org

slušati, a onda su ribe izvirile svoje glave iz vode i pažljivo ga slušale. Također, njegovim zagovorom jedno dijete je nakon utopa ponovno oživjelo, a njegova majka odlučila je dati siromasima žita onoliko koliko je dijete težilo. U taj spomen danas se daruje u kruh svetoga Ante – za siromahe. Umro je 13. lipnja 1231. u Padovi, u 36 godini života. Već 1232. godine papa Grgur IX. proglasio ga je svetim. U svetištu se čuva njegova relikvija, jezik.

Gradnja bazilike započela je 1232. godine, a konačno dovršena početkom XIV stoljeća. Duga je 115 metara, široka 55. Nad njom se izdiže osam kupola, dva zvonika i dva mala tornja.

POVIJEST

Leopold Mandić, rođen je 12. svibnja 1866. godine u Herceg – Novom (Crna Gora), a umro 30. srpnja 1942. u Padovi. Drugi kanonizirani hrvatski svetac. Na krštenju dobio je ime Bogdan. Potječe iz vjerničke obitelji koja ga šalje na

tel: +39/049/880-2727; fax 880-2465

www.leopoldomandic.it

e-mail: info@leopoldomandic.it

Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu jaram je moj sladak i breme moje lako.

(Mt 11, 28-30)

školoavanje u Italiju gdje će i biti zaređen za svećenika. Početkom Prvog svjetskog rata jedno vrijeme provest će u koncentracijskom logoru jer nije htio primiti talijansko državljanstvo.

Zadnjih četrdeset godina svoga života provodi u samostanu u Padovi, ispovijedajući vjernike satima.

Svetim ga je 16. listopada 1983. godine proglasio papa Ivan Pavao II. Njegov grob u početku nalazio se na gradskom groblju, a kasnije su posmrtni ostaci preneseni u novu grobnu kapelicu, tik do prostorije u kojoj je godinama ispovijedao vjernike.

Grob sv. Leopolda Mandića

Karte

Livno - Visovac

BOSNA I HERCEGOVINA

Livno - Kamensko (granični prijelaz)

HRVATSKA

Trilj - Bisko (uključenje na autoput A1) - Izlaz Skradin (slika i upute ispod).

1. Krenite na izlaz 21-Skradin prema 56
2. Priključite se na čvor Skrad
3. Nastavite po A1 čvoru Skradin
4. Skrenite desno na Rutu 56 (putokaz za Skradin)
5. Skrenite lijevo na Rutu 6074
6. Ruta 6074 skreće blago lijevo i postaje Ruta 6075

S Visovca se izlazi putanjom na prethodnoj slici. Na čvoru "Skrad" uključenje na autoput A1 (prateći putokaz za Zagreb/Zadar).

Nastavljamo autoputem A1. Prolazimo kroz tunel sv. Rok, pokraj Gospića, Josipdola. Na čvoru "Bosiljevo 2" skrećemo na autoput A6 (prateći putokaz za Rijeku/Pulu). Kad dođemo na čvor "Orehovića" pratimo putokaz i upute ispod:

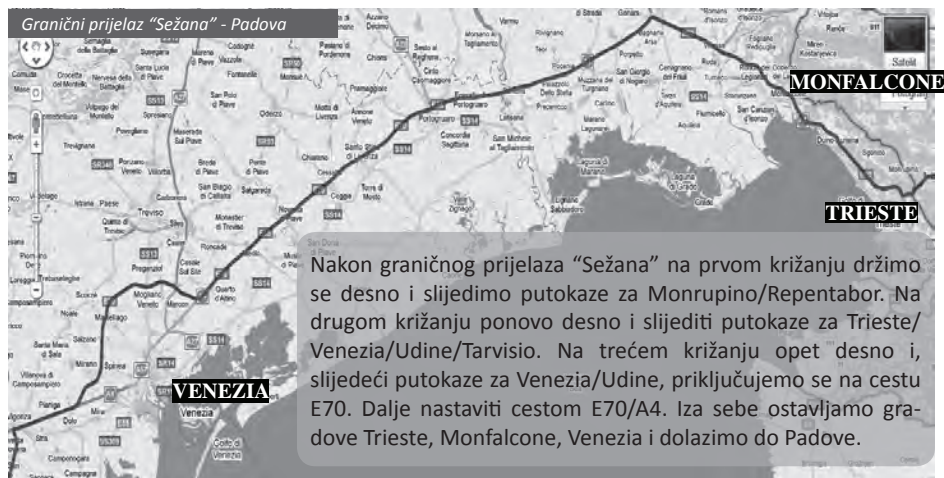
1. Krenite na izlaz 8-Orehovica za E61/A7 prema Pula/Rijeka zapad
2. Držite se desno na križanju, slijedite putokaz za Orehovica/Rijeka-istok/Rijeka-centar i priključite se na Čvor Rijeka Istok
3. Skrenite lijevo u ulicu Kačjak
4. Skrenite desno u ulicu Tome Stričića
5. Nastavite Kumičićevoj
6. Skrenite desno u Mihanovićevu
7. Blago desno na Šetalistiše Joakima Rakovca
8. Šetalistiše Joakima Rakovca skreće blago desno i postaje Frankopanski Trg

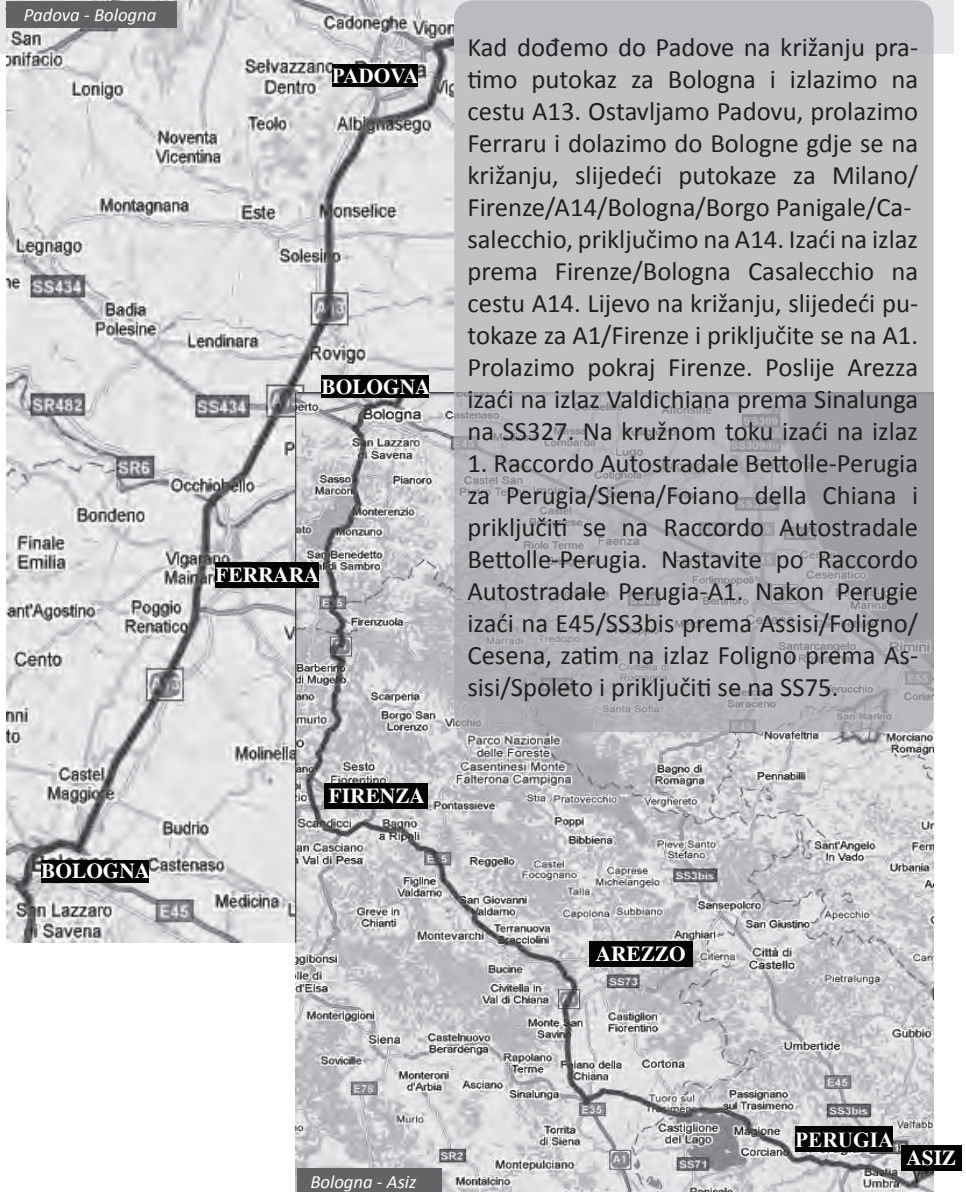

SLOVENIJA

ITALIJA

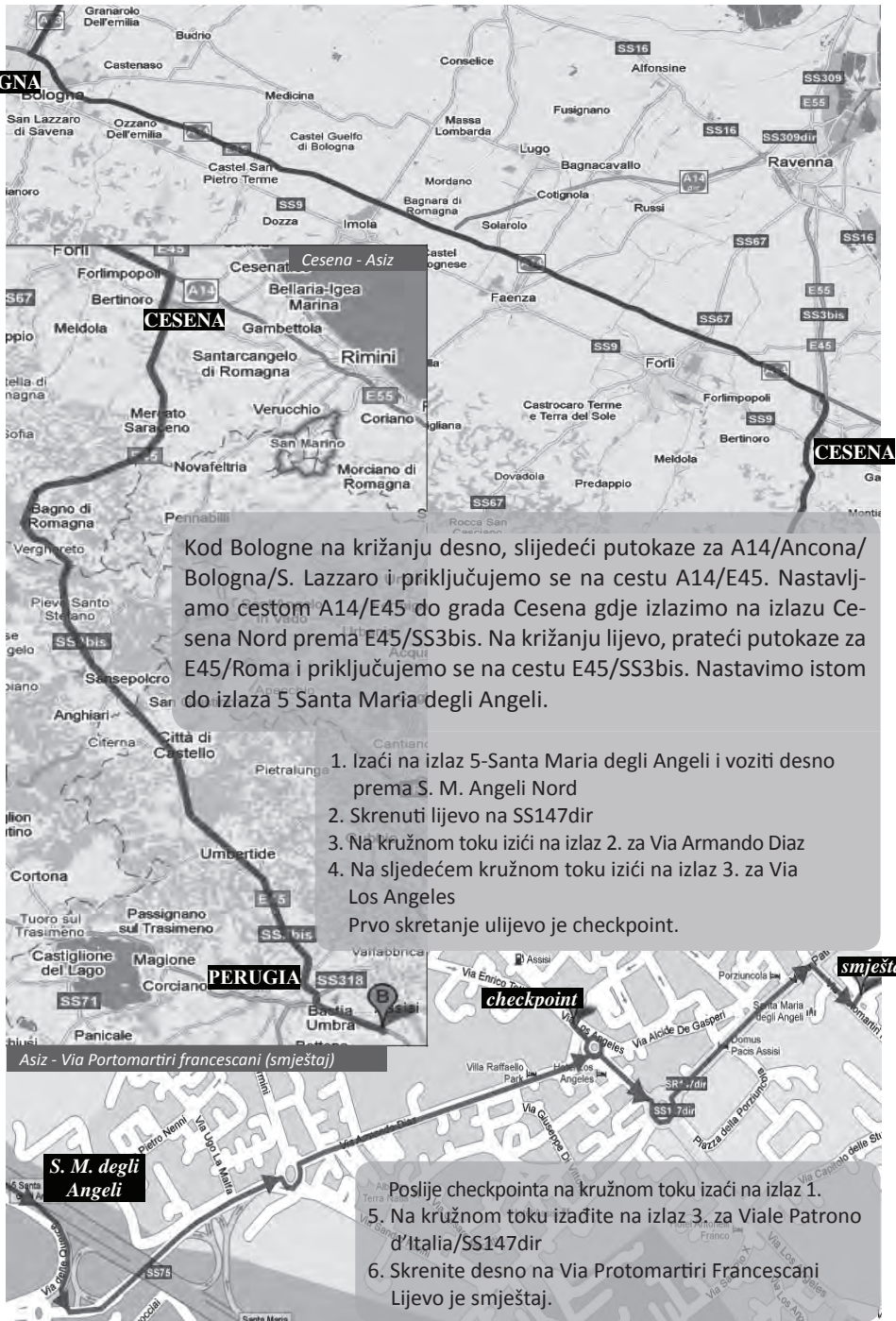

Kad dođemo do Padove na križanju pratimo putokaz za Bologna i izlazimo na cestu A13. Ostavljamo Padovu, prolazimo Ferraru i dolazimo do Bologne gdje se na križanju, slijedeći putokaze za Milano/Firenze/A14/Bologna/Borgo Panigale/Casalecchio, priključimo na A14. Izaći na izlaz prema Firenze/Bologna Casalecchio na cestu A14. Lijevo na križanju, slijedeći putokaze za A1/Firenze i priključite se na A1. Prolazimo pokraj Firenze. Poslije Arezza izaći na izlaz Valdichiana prema Sinalunga na SS327. Na kružnom toku izaći na izlaz 1. Raccordo Autostradale Bettolle-Perugia za Perugia/Siena/Foiano della Chiana i priključiti se na Raccordo Autostradale Bettolle-Perugia. Nastavite po Raccordo Autostradale Perugia-A1. Nakon Perugia izaći na E45/SS3bis prema Assisi/Foligno/Cesena, zatim na izlaz Foligno prema Assisi/Spoletu i priključiti se na SS75.

Druga ruta od Bologne do Asiza preko grada Cesena prikazana je na sljedećoj stranici.

BOLOGNA

Kod Bologne na križanju desno, slijedeći putokaze za A14/Ancona/Bologna/S. Lazzaro i priključujemo se na cestu A14/E45. Nastavljamo čestom A14/E45 do grada Cesena gdje izlazimo na izlazu Cesena Nord prema E45/SS3bis. Na križanju lijevo, prateći putokaze za E45/Roma i priključujemo se na cestu E45/SS3bis. Nastavimo istom do izlaza 5 Santa Maria degli Angeli.

1. Izaći na izlaz 5-Santa Maria degli Angeli i voziti desno prema S. M. Angeli Nord
2. Skrenuti lijevo na SS147dir
3. Na kružnom toku izići na izlaz 2. za Via Armando Diaz
4. Na sljedećem kružnom toku izići na izlaz 3. za Via Los Angeles

Prvo skretanje ulijevo je checkpoint.

Asiz - Via Portomartiri francescani (smještaj)

S. M. degli Angeli

checkpoint

smještaj

5. Na kružnom toku izađite na izlaz 3. za Viale Patrono d'Italia/SS147dir
6. Skrenite desno na Via Protomartiri Francescani Lijevo je smještaj.

Kuća smještaja - Sv. Damjan

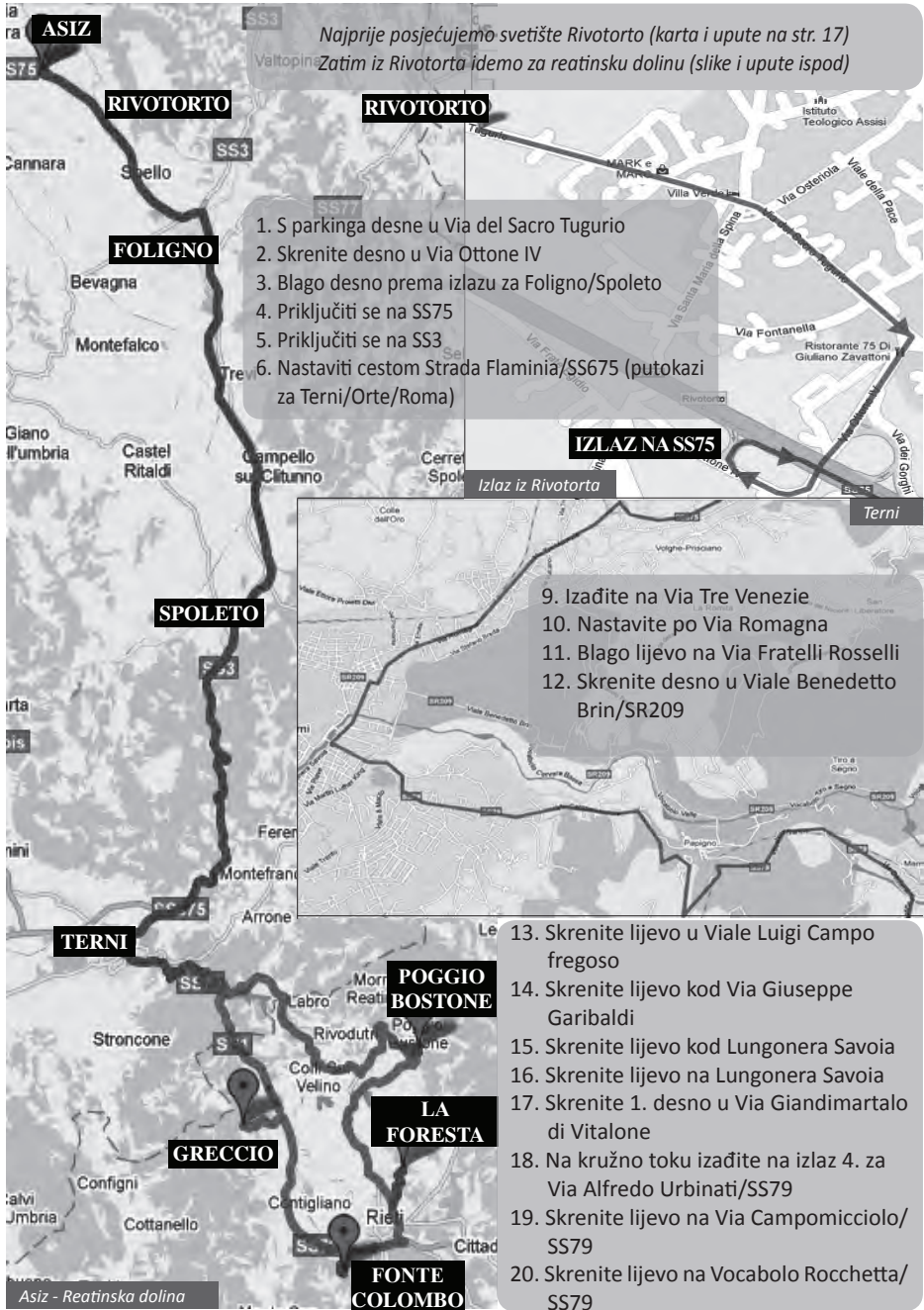
zemljopisne koordinate:
43° 3' 25.94" N 12° 35' 0.16" E

Kuća smještaja - Rivortorto

zemljopisne koordinate:
43° 2' 41.47" N 12° 37' 17.07" E

Najprije posjećujemo svetište Rivortorto (karta i upute na str. 17)
Zatim iz Rivortorta idemo za reatinsku dolinu (slike i upute ispod)

1. S parkinga desne u Via del Sacro Tugurio
2. Skrenite desno u Via Ottone IV
3. Blago desno prema izlazu za Foligno/Spoleto
4. Priključiti se na SS75
5. Priključiti se na SS3
6. Nastaviti cestom Strada Flaminia/SS675 (putokazi za Terni/Orte/Roma)

IZLAZ NA SS75

Izlaz iz Rivortorta

9. Izadite na Via Tre Venezie
10. Nastavite po Via Romagna
11. Blago lijevo na Via Fratelli Rosselli
12. Skrenite desno u Viale Benedetto Brin/SR209

13. Skrenite lijevo u Viale Luigi Campo fregoso
14. Skrenite lijevo kod Via Giuseppe Garibaldi
15. Skrenite lijevo kod Lungonera Savoia
16. Skrenite lijevo na Lungonera Savoia
17. Skrenite 1. desno u Via Giandimartalo di Vitalone
18. Na kružno toku izadite na izlaz 4. za Via Alfredo Urbinati/SS79
19. Skrenite lijevo na Via Campomicciolo/SS79
20. Skrenite lijevo na Vocabolo Rocchetta/SS79

Asiz, 1181/1182.

Rođenje sv. Franje u obitelji imućnog trgovca Petra Bernardonea.

Rim, 1198.

Pontifikat pape Inocenta III.

Perugia, 1202. - 1203.

Franjo je nakon rata između Perugie i Asiza odveden u ropstvo u Perugiu.

Perugia - Asiz, 1203.

Nakon jednogodišnjeg ropstva pušten je uz očevu otkupninu.

Asiz, oko 1204.

Susret s gubavcem, Franjo silazi s konja i ljubi gubavčevu ruku.

Apulija, 1205.

Put u Apuliju, povratak preko Spoleta.

Spoleto, 1205.

San u Spoletu. Gospodin se objavljuje Franji u snu.

Rim, oko 1206.

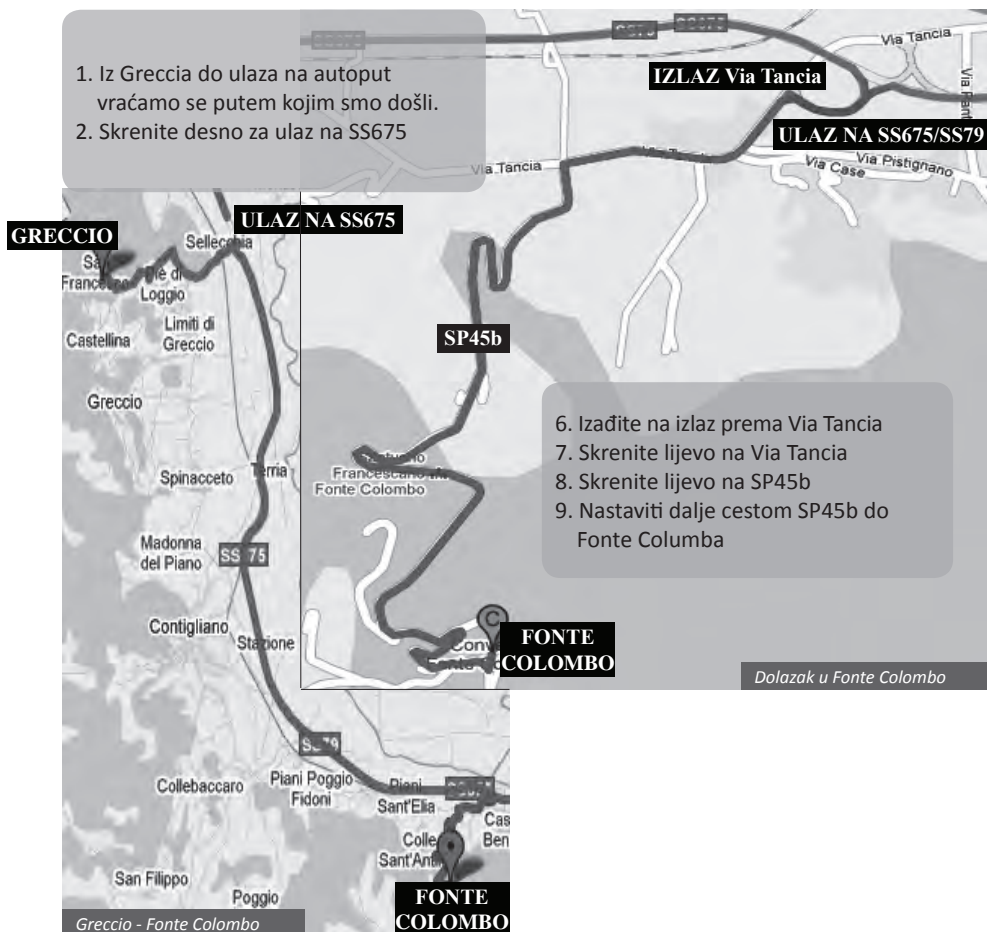
Hodočašće u Rim, glas s križa u Sv. Damjanu. Propeti Krist progovara Franji s križa „*Franjo, idi i popravi Crkvu koja se ruši*“.

Asiz, 1206.

Nakon što ga se otac odriče, Franjo pred asiškim biskupom svlači odjeću u znak potpunog razvlaštenja.

ŽIVOT SV. FRANJE

- Asiz, 1207. - 1208. Popravljanje triju kapela:
Sv. Damjana,
sv. Petra i sv. Marije Anđeoske - Porziuncole.
- Asiz, 24. II. 1209. Evanđelje o poslanju apostola, prvi drugovi (Mt 10, 5).
- Rim, 1210. Usmena potvrda prvog *Pravila*. Franjo dolazi pred papu Honorija III. i traži dopuštenje da živi sveto Evanđelje.
- Asiz, 1212. Misijsko putovanje u Siriju, iskrcavanje u Dalmaciji. Franjo želi biti misionar i svjedočiti za Krista i umrijeti mučeničkom smrću. Ali nevjere ga na putu za Siriju odvodi na dalmatinsku obalu.
- Asiz, 1213. *Oblik života* dan sv. Klari.

1. Iz Fonte Colomba do ulaza na autoput vraćamo se putem kojim smo došli
2. Blago desno za ulaz na SS675/SS79
3. Nastavite po SS4
4. Krenite na izlaz Terni/Leonessa
5. Skrenite desno na SS579
6. Skrenite desno na Via Salaria/SS579
7. Skrenite lijevo za ostajanje na Via Salaria/SS579
8. Nastavite po Via Angelo Maria Ricci/SP7
9. Desno cestom Via Foresta

Dolazak u La Foresta

LA
FORESTA

Rieti

Asiz-Maroko 1213. - 1214.

Asiz, 1214./1215.

Lateran, 1215.

Rim, 1216. - 1227.

Porcijunkula, 1217.

Firenza, 1217.

Porziuncola, 1218.

Porziuncola, 1219.

Misijsko putovanje u Maroko.

Povratak u Italiju.

IV. lateranski koncil. Zabrana osnivanja novih redova.

Pontifikat pape Honorija III.

Kapitul o Duhovima u Porcijunkuli, podjela Reda na provincije.

Susret kardinala Hugolina s Franjom. Franjo se želi vratiti u Francusku ali ga kardinal Hugolin susreće u Firenci i nagovara da ostane u Italiji.

Kapitul o Duhovima.

Kapitul o Duhovima. Veliki odlazak u misije u inozemstvo:

Njemačka, Mađarska, Engleska, Maroko, Francuska.

ŽIVOT
SV. FRANJE

1. Vraćamo se istim putem do skretanja za La Foresta
2. Skrenite desno na Via Angelo Maria Ricci/SP7
3. Skrenite desno na Via Angelo Maria Ricci/SP6
4. Skrenite 1. desno u Via Lama
5. Skrenite 1. lijevo i ostanite na Via Lama
6. Skrenite lijevo za ostajanje na Via Lama
7. Na kružnoj toku izađite na izlaz 2. za Via Ternana/SS79
8. Blago desno prema Borgo Provaroni
9. Nastavite ravno do Borgo Provaroni
10. Skrenite desno na Borgo San Pietro
11. Blago desno za ostajanje na Borgo San Pietro
12. Nastavite ravno do Borgo San Pietro/SP2
13. Skrenite desno za ostajanje na SP2
14. Skrenite 2. lijevo u Via Dante Alighieri/SP2
15. Skrenite desno na SP2
16. Skrenite lijevo na Via Francescana
17. Skrenite lijevo za ostajanje na Via Francescana
18. Blago lijevo za ostajanje na Via Francescana

Damietta, 1219.	Franjo putuje na Istok, pred sultana.
Asiz, 29. IX. 1219.	Kapitul starije braće.
Asiz, početak 1220.	Franjin povratak u Italiju.
Maroko, 16. I. 1220.	Prvi mučenici u Maroku.
Viterbo, 16. I. 1220.	Franjo kod pape Honorija III.
Porziuncola, 17. V. 1220.	Kapitul o Duhovima, Petar Katanski, Franjin vikar.
Rim, 22. IX. 1220.	Bula <i>Cum secundum consilium</i> . U Red se uvodi novicijat.
Rim, jesen 1220.	Suret sv. Franje i sv. Dominika kod kardinala Hugolina.
Asiz, 1220./1221.	<i>Pismo ministru; Pismo vjernicima</i> .
Porziuncola, 30. V. 1221.	Kapitul o Duhovima. Franjo predočuje braći <i>Nepotvrđeno pravilo</i> , koje Cezar iz Spayera opskrbljuje mnogim biblijskim tekstovima.
Bologna, 1222.	<i>Pismo građanima Bologne</i> .
Porziuncola, 22. V. 1222.	Kapitul o Duhovima.

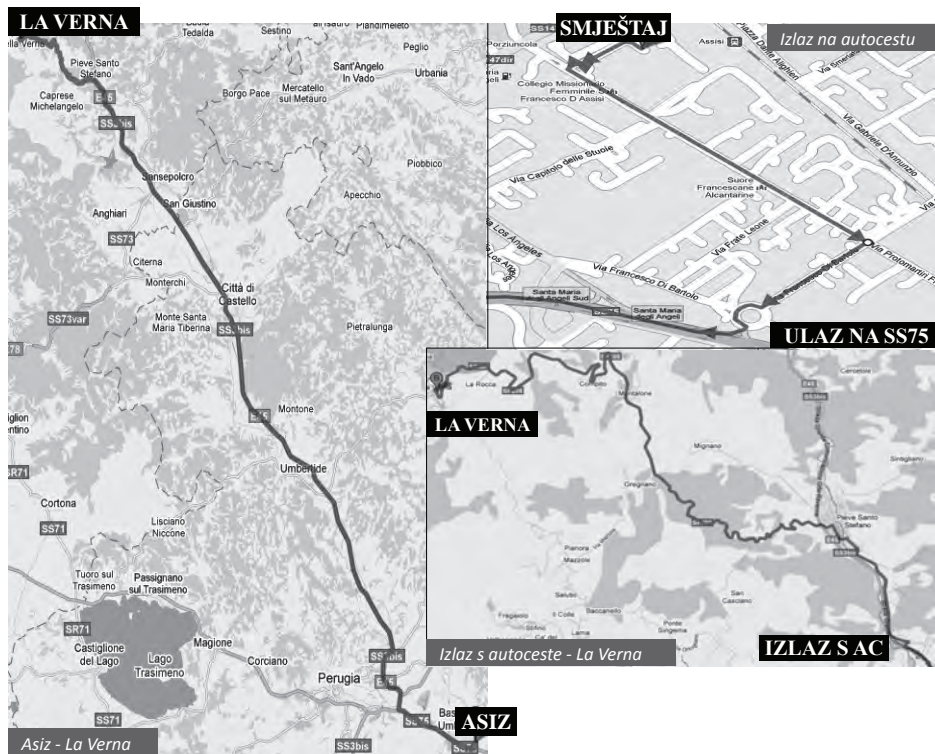

1. Izaći na Via Protomartiri Francescani
2. Skrenite 1. desno u Via Capitolo delle Stuoie
3. Skrenite 2. desno u Via Los Angeles SR147
4. Na kružno toku izađite na izlaz 1. za Viale Patrono d'Italia/SS147dir
5. Na kružno toku izađite na izlaz 1. za Viale Giovanna di Savoia Regina dei Bulgari/SS147
6. Skrenite desno na Viale Vittorio Emanuele II/SS147
7. Skrenite lijevo na Via della Madonna dell'Olivo/SS444
8. Skrenite 1. desno u Via Umberto I/SS444
9. Skrenite 1. desno i ostanite na Via Umberto I/SS444
10. Skrenite 1. lijevo i ostanite na Via Umberto I/SS444
11. Skrenite desno na Piazza Giacomo Matteotti/SP251

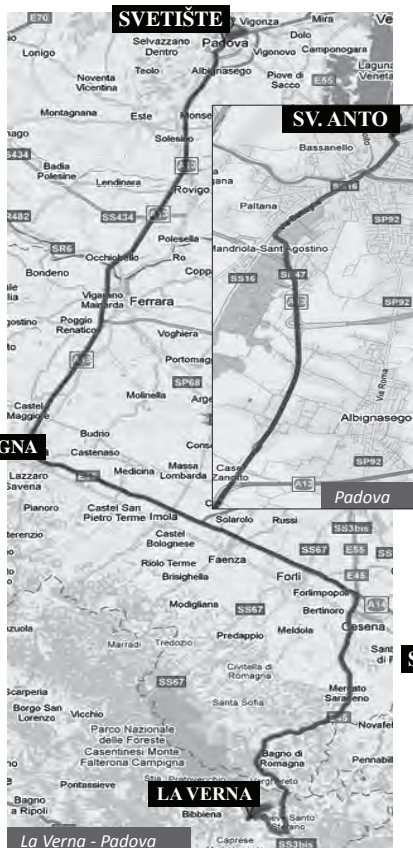
1. Izaći na Via Protomartiri Francescani
2. Skrenite 1. desno u Via Capitolo delle Stuoie
3. Skrenite 2. desno u Via Los Angeles
4. Na kružnom toku izađite na izlaz 1. za Viale Patrono d'Italia/SS147dir
5. Na kružno toku izađite na izlaz 1. za Viale Giovanna di Savoia Regina dei Bulgari/SS147
6. Držite se lijevo na križanju
7. Skrenite lijevo na Piazzale 27 Ottobre 1986

1. Izaći na Via Protomartiri francescani
2. Skrenite udesno u Via Francesco Di Bartolo
3. Na kružnom toku izađite na izlaz 2. SS75
4. Priključite se na SS75
5. Izađite na izlaz prema Ravenna/Ancona
6. Priključite se na SS3bis
7. Krenite na izlaz Pieve Santo Stefano Sud prema SP77
8. Držite se lijevo na križanju i slijedite putokaze za Pieve Santo Stefano
9. Skrenite lijevo na SP77
10. Nastavite po SP50
11. Na kružnom toku izađite na izlaz 2. za Via Canonico Coupers
12. Nastavite po Via Tiberina
13. Skrenite lijevo na Via della Verna
14. Nastavite po Strada Provinciale della Verna/SP208

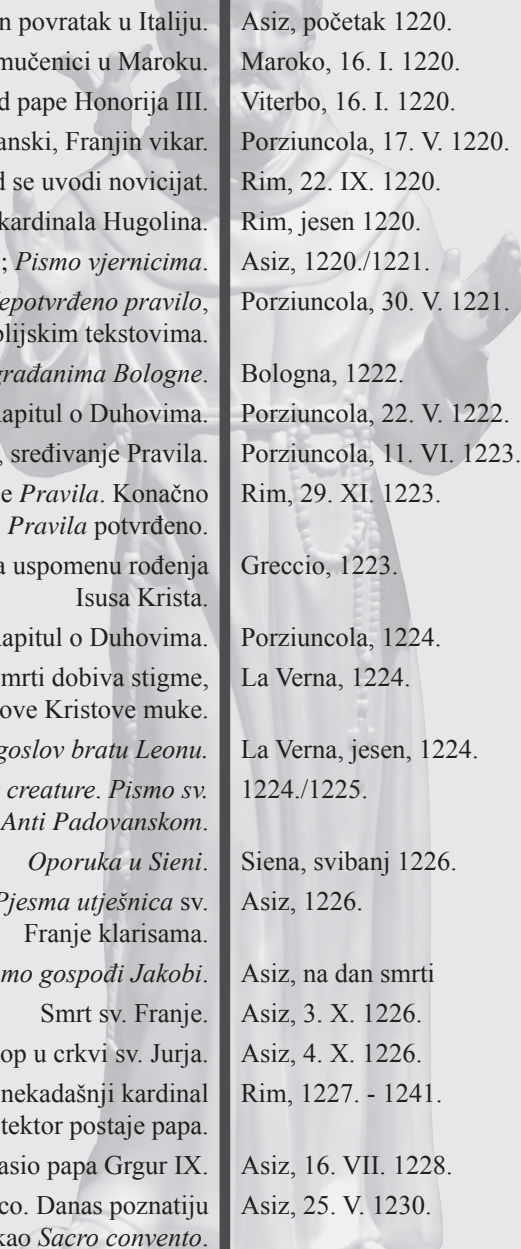

Od bazilike pravo do parka. Zaobilazite park i ulicom Corso Vittorio Emanuele do-lazimo do crkve sv. Leopolda Mandića, koja je na desnoj strani.

1. Krećite se na sjeverozapad od Via del Docione prema Viale San Francesco/SP208
2. Oštro desno na Viale San Francesco/SP208
3. Skrenite lijevo na Via Tiberina
4. Skrenite desno za ulaz na E45/SS3bis prema Cesena
5. Krenite na izlaz Cesena Nord za A14 prema Bologna/Ancona
6. Slijedite putokaze za E45/Bologna i priključite se na A14/E45
7. Izadite na A13 prema Padova
8. Krenite na izlaz 8 prema Padova
9. Priključite se na Via Battaglia/SS16
10. Nastavite po Viale Felice Cavallotti
11. Nastavite po Via Andrea Costa
12. Na kružnom toku izadite na izlaz 2. za Via Giordano Bruno

ŽIVOT SV. FRANJE

Franjin povratak u Italiju.	Asiz, početak 1220.
Prvi mučenici u Maroku.	Maroko, 16. I. 1220.
Franjo kod pape Honorija III.	Viterbo, 16. I. 1220.
Kapitul o Duhovima, Petar Katanski, Franjin vikar.	Porziuncola, 17. V. 1220.
Bula <i>Cum secundum consilium</i> . U Red se uvodi novicijat.	Rim, 22. IX. 1220.
Suret sv. Franje i sv. Dominika kod kardinala Hugolina.	Rim, jesen 1220.
<i>Pismo ministru; Pismo vjernicima.</i>	Asiz, 1220./1221.
Kapitul o Duhovima. Franjo predočuje braći <i>Nepotvrđeno pravilo</i> , koje Cezar iz Spayera opskrbljuje mnogim biblijskim tekstovima.	Porziuncola, 30. V. 1221.
<i>Pismo gradanima Bologne.</i>	Bologna, 1222.
Kapitul o Duhovima.	Porziuncola, 22. V. 1222.
Kapitul o Duhovima, sređivanje Pravila.	Porziuncola, 11. VI. 1223.
Bula <i>Solet annuere</i> ; svečano odobravanje <i>Pravila</i> . Konačno <i>Pravila</i> potvrđeno.	Rim, 29. XI. 1223.
Božićne jaslice, Franjo prvi pravi jaslice na uspomenu rođenja Isusa Krista.	Greccio, 1223.
Kapitul o Duhovima.	Porziuncola, 1224.
Stigmatizacija. Franjo dvije godine prije smrti dobiva stigme, vidljive znakove Kristove muke.	La Verna, 1224.
Poticaj na hvalu Božju, s prilogom <i>Blagoslov bratu Leonu</i> .	La Verna, jesen, 1224.
Nastanak <i>Pjesma stvorova</i> ili <i>Il Cantico delle creature</i> . <i>Pismo sv. Anti Padovanskom.</i>	1224./1225.
<i>Oporuka u Sieni.</i>	Siena, svibanj 1226.
<i>Posljednja volja</i> napisana sv. Klari; <i>Oporuka; Pjesma utješnica</i> sv. Franje klarisama.	Asiz, 1226.
<i>Pismo gospođi Jakobi.</i>	Asiz, na dan smrti
Smrt sv. Franje.	Asiz, 3. X. 1226.
Ukop u crkvi sv. Jurja.	Asiz, 4. X. 1226.
Pontifikat pape Grgura IX. Kardinal Hugolin nekadašnji kardinal protektor postaje papa.	Rim, 1227. - 1241.
Kanonizacija sv. Franje. Svetim ga proglasio papa Grgur IX.	Asiz, 16. VII. 1228.
Prijenos tijela sv. Franje u crkvu San Francesco. Danas poznatiju kao <i>Sacro convento</i> .	Asiz, 25. V. 1230.

GODINA VJERE 2012
2013